

סטנוגרמה

סודי ביותר

פרוטוקול

ישיבה ל/של"ז של הממשלה
יום ב', כ"ד באדר תשל"ז - 14.3.77
(בשעה 09:00)

נכחו השרים : י. רבין - יו"ר, א. אוזן, י. אלון, ח. בר-לב, מ. ברעם, י. גלילי, ג. האוזנר, ש. הלל, א. ידלין, ג. יעקבי, ש. פרס, ח.י. צדוק, מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן, ו. שם-טוב.

רב-אלוף מ. גור	-	ראש המטה הכללי של צה"ל (בסעיפים 451 ו-452)
ג. אבנר	-	מזכיר הממשלה
ש. אבינרי	-	המנהל הכללי, משרד החוץ (בסעיפים 451 ו-452)
ח-אלוף א. בראון	-	לשכת שד הבטחון
ר. זאבי	-	יועץ ראש הממשלה (בסעיף 451)
י. ליבני	-	המנהל הכללי, רשות השידור (בסעיף 457)
א. מזרחי	-	לשכת ראש הממשלה
אל"מ ג. מחנימי	-	עוזר ליועץ ראש הממשלה (בסעיף 451)
ש. עבדי	-	רשות השידור (בסעיף 457)
א. עברון	-	משרד החוץ (בסעיף 452)
ע. ערן	-	המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
ח-אלוף א. פורן	-	מזכיר צבאי לראש הממשלה
סא"ל ח. רגב	-	לשכת הרמטכ"ל (בס' 451 ו-452)
י. רביב	-	משרד החוץ (בסעיף 452)
ש. שירן	-	משרד האוצר (בסעיף 457)

סדר-היום:

451. ענייני בטחון

452. ביקור ראש הממשלה בארצות-הברית

453. אשדור הסכם הקפה הבינלאומי, 1976

454. אשדור פרוטוקולים המתקנים את אמנת התעופה האזרחית הבינלאומית

455. הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11), תשל"ז-1976

456. הכרה במכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל על שם שנקר כמוסד להשכלה גבוהה

457. הצעת תקציב רשות השידור לשנת הכספים 1977

458. נוכחות שרים בקבלות-פנים מטעם הנציגויות הזרות בישראל

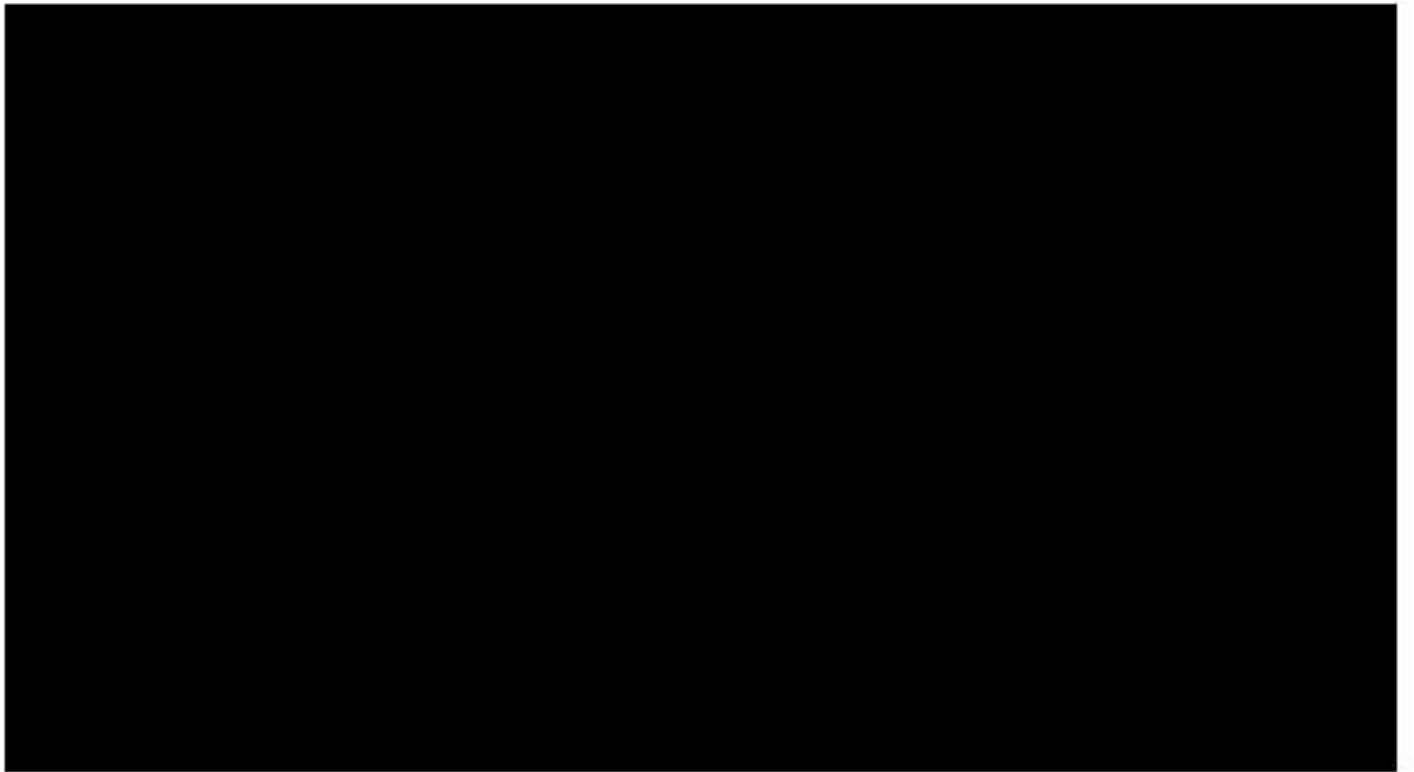
459. [REDACTED]

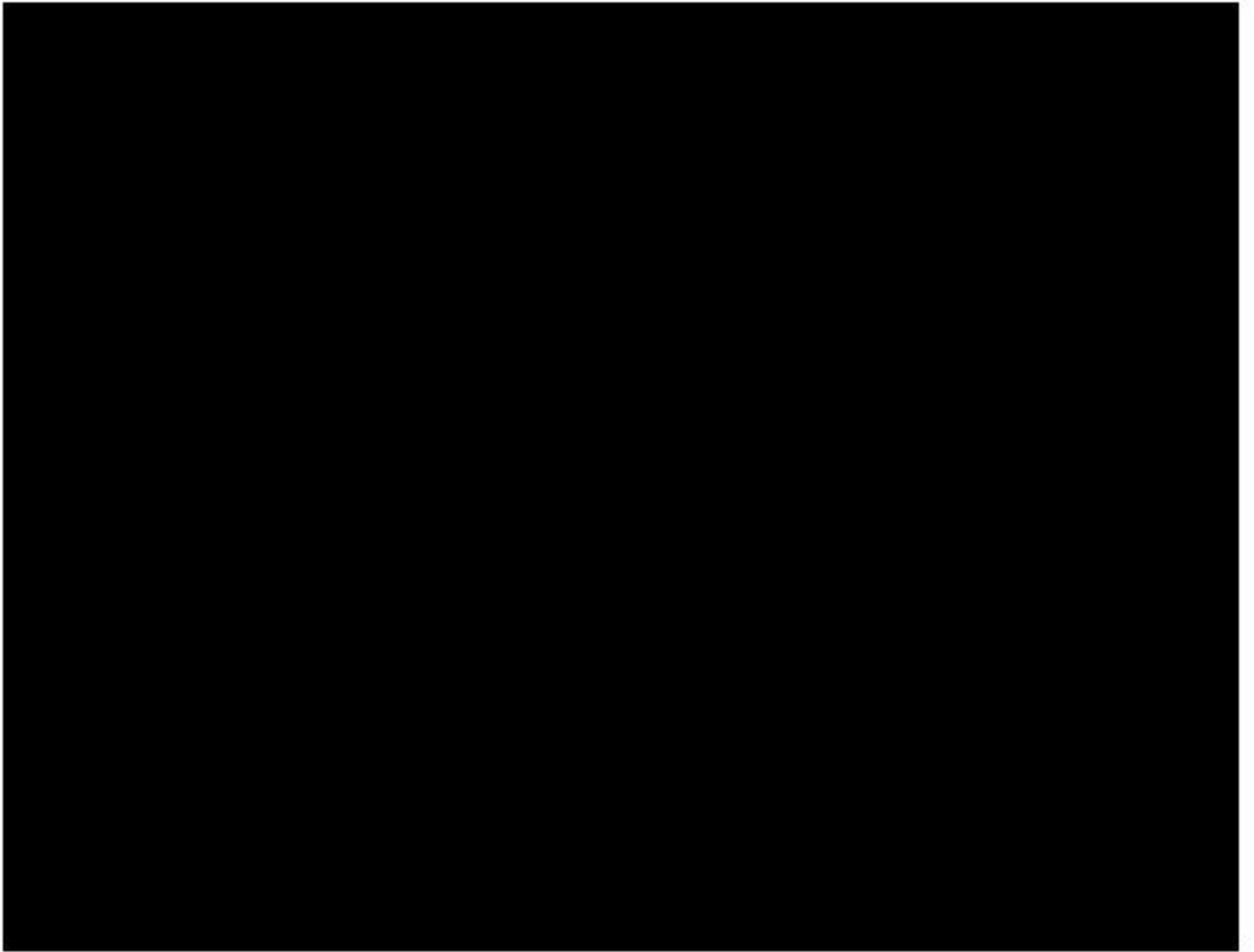
460. נסיעות שרים

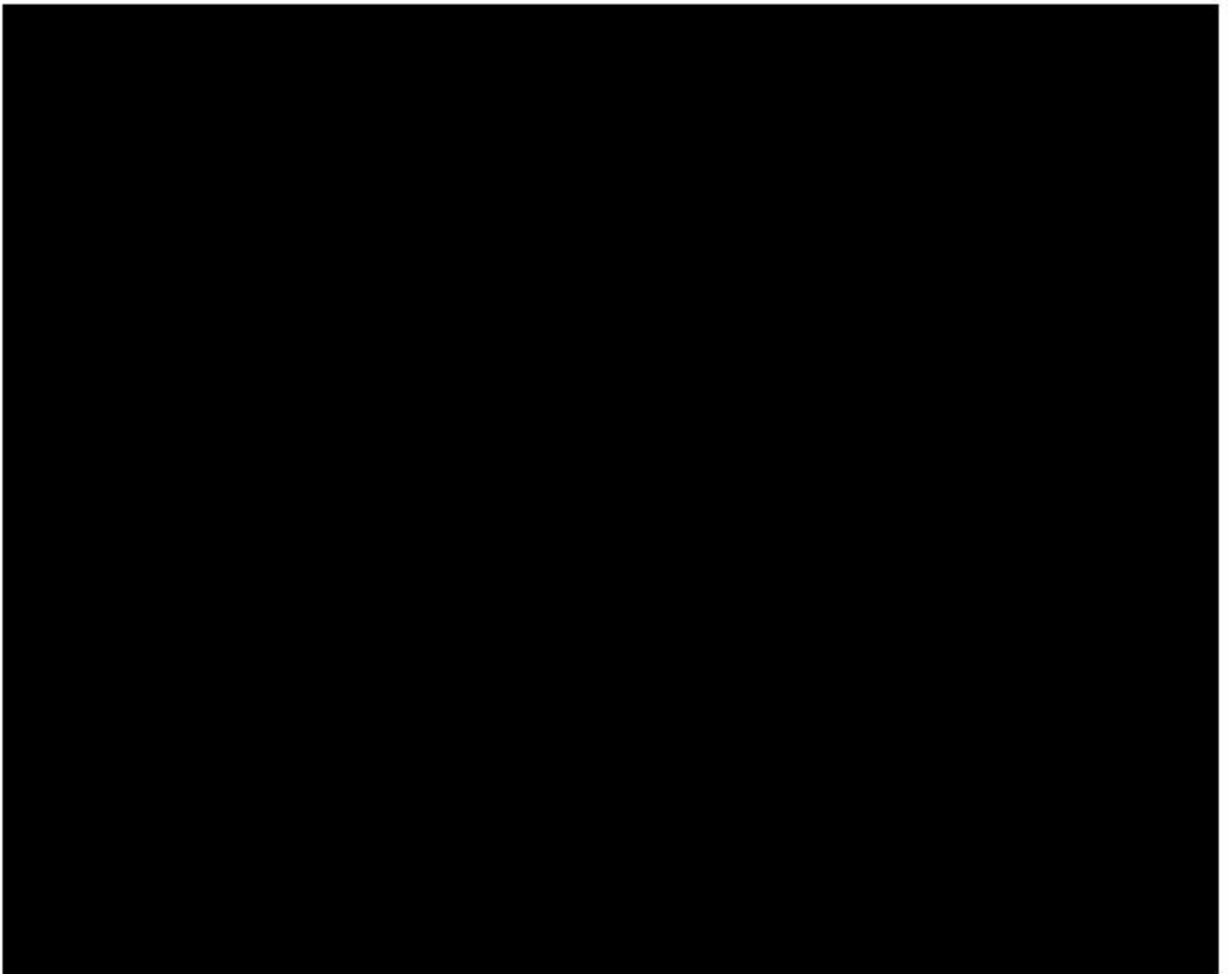
451. ענייני בטחון

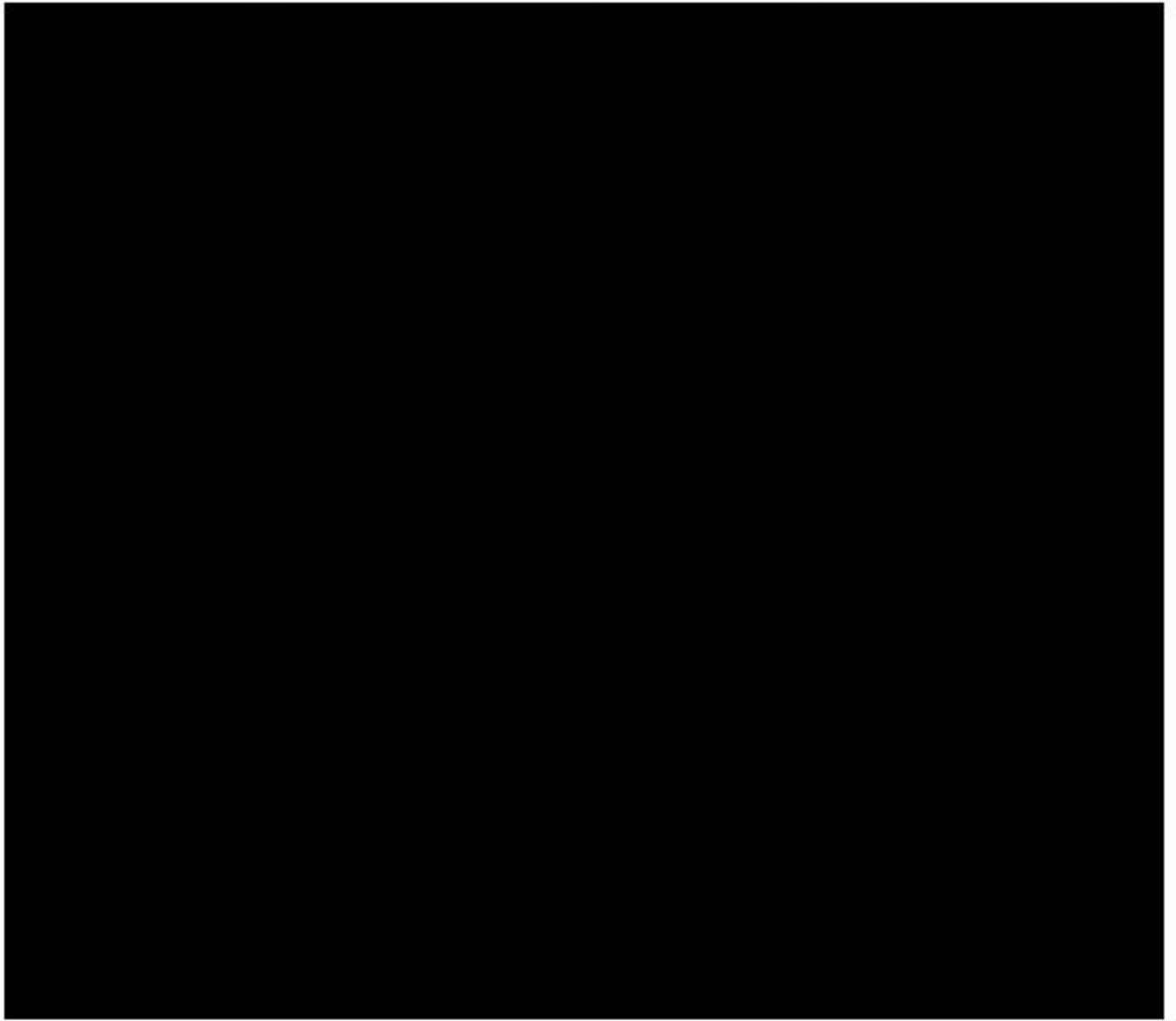
ראש הממשלה י. רבין:

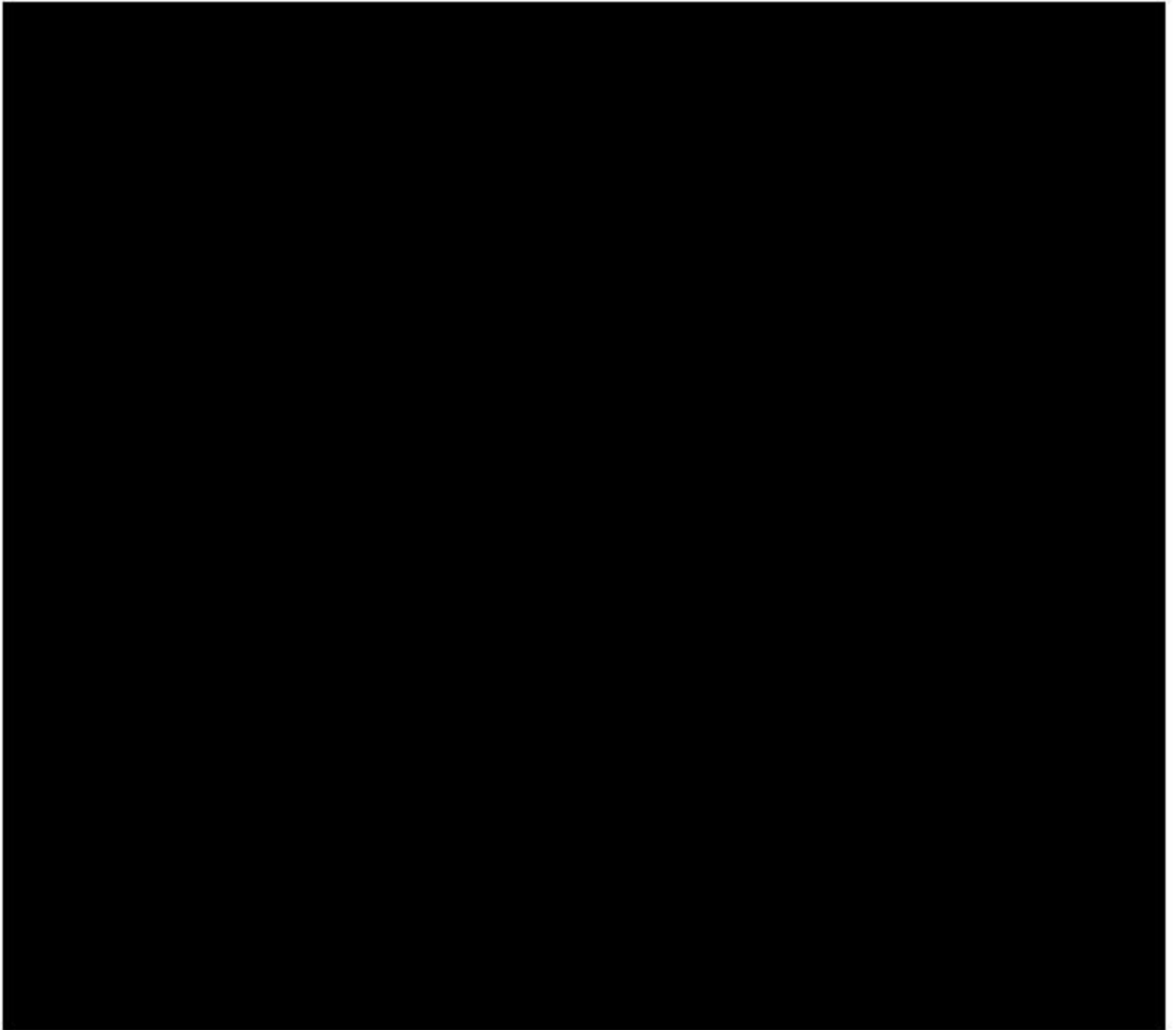
לפני שניגש לנושא של דיווח על ביקורי בארצות-הברית אני רוצה לדווח לממשלה בנושא מסויים. הדיווח הוא במסגרת ישיבת ועדת השרים לענייני בטחון והוא קשור בנושא שדווח פעם על אודותיו לממשלה.

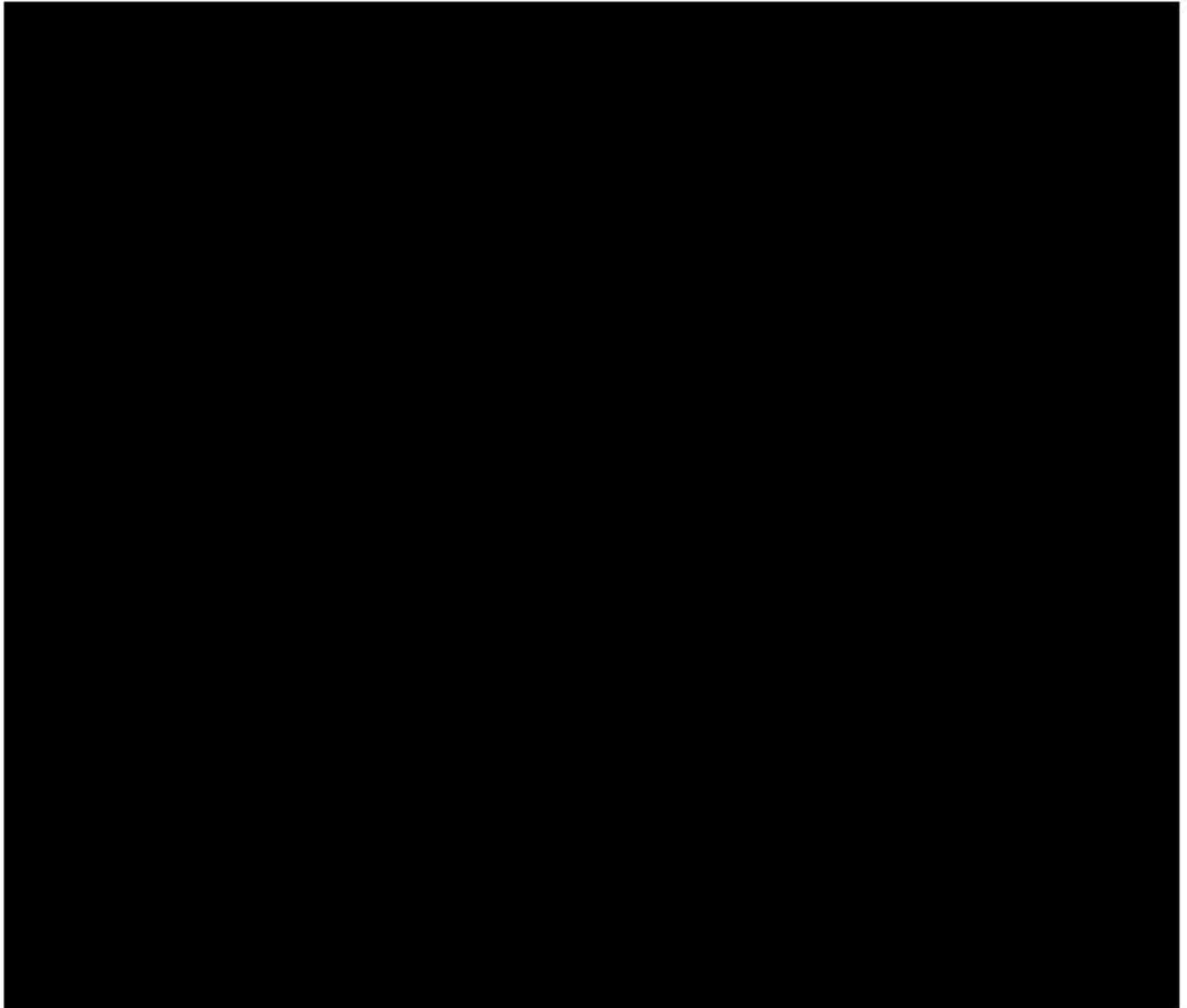

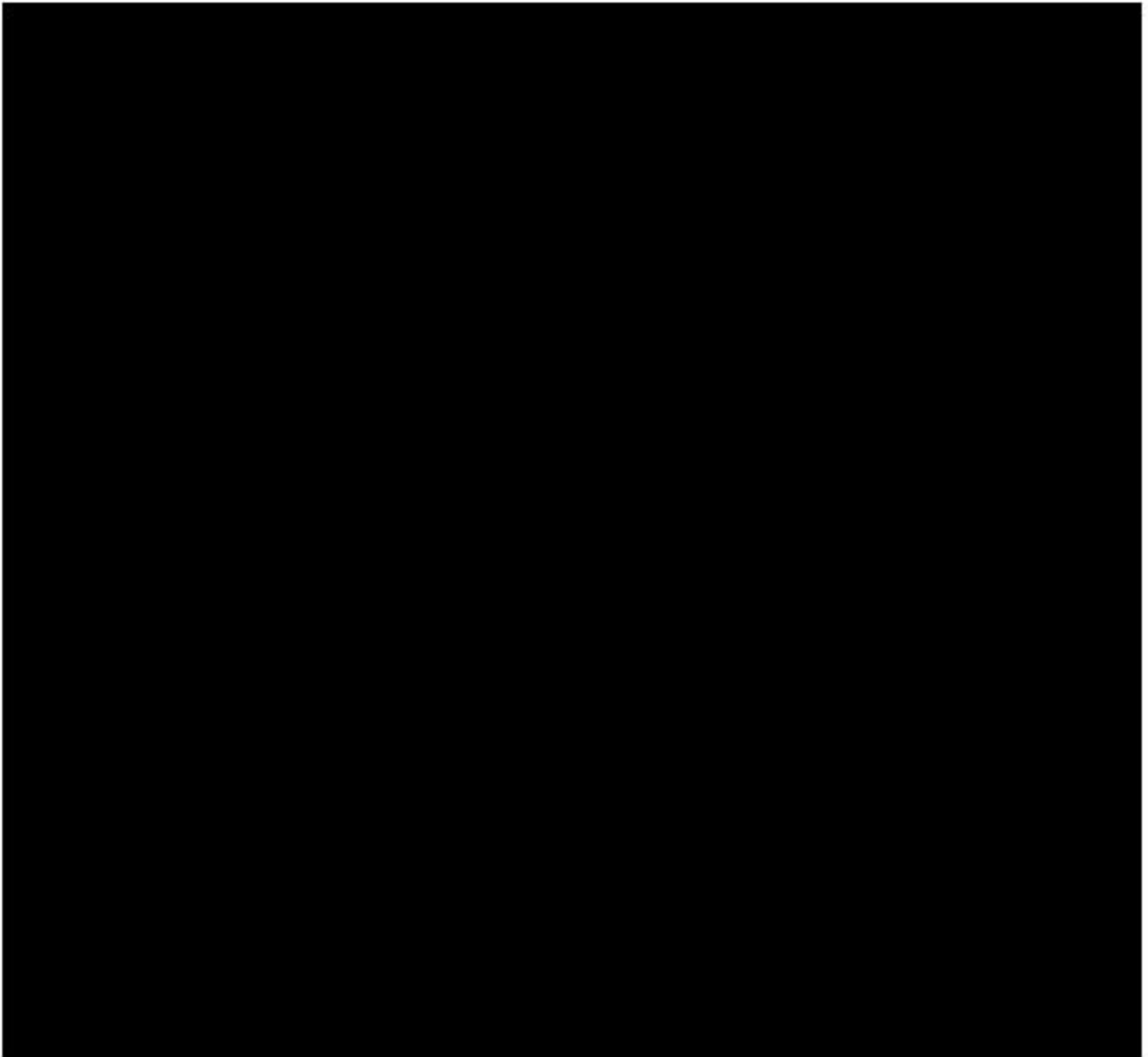

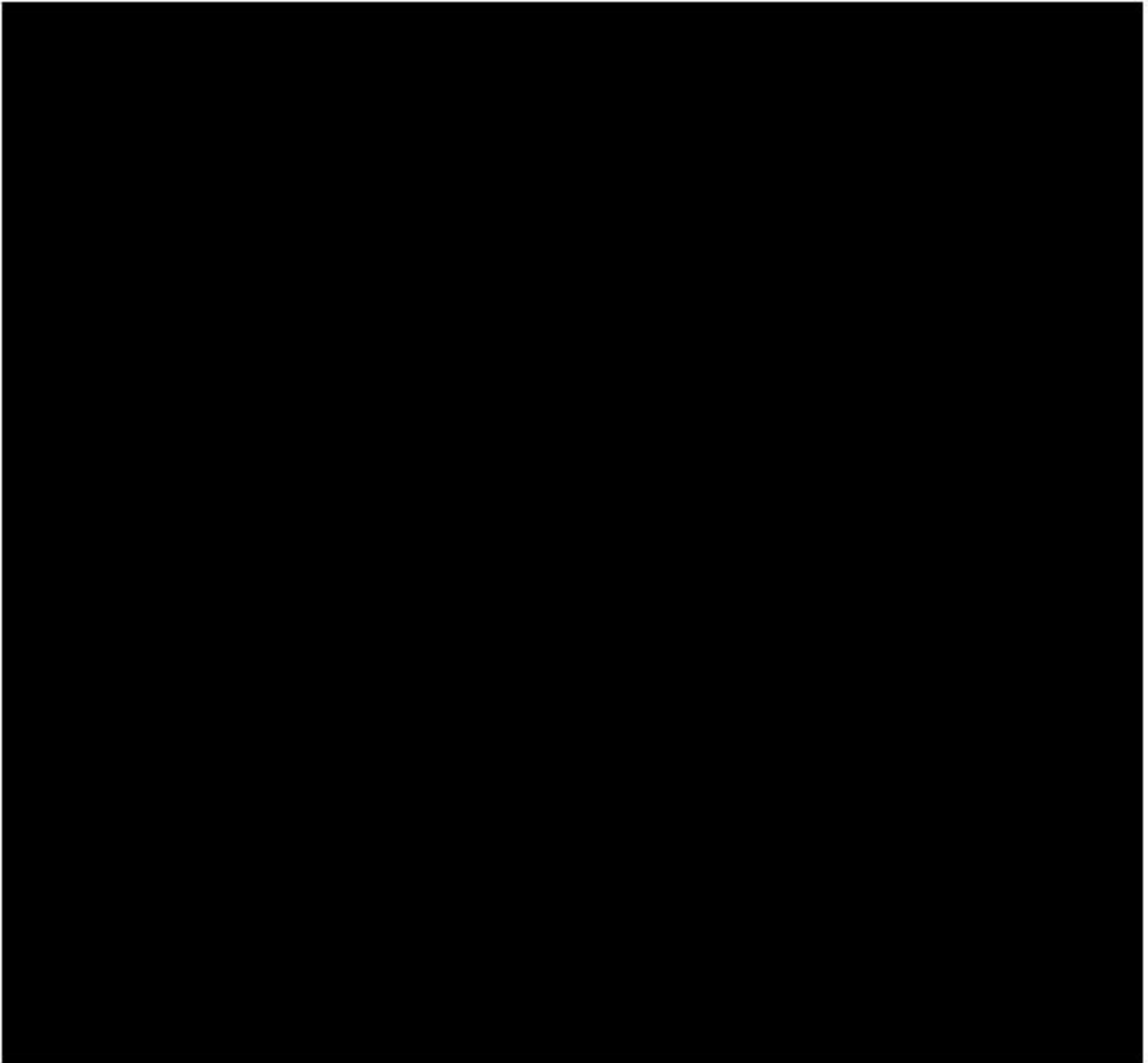

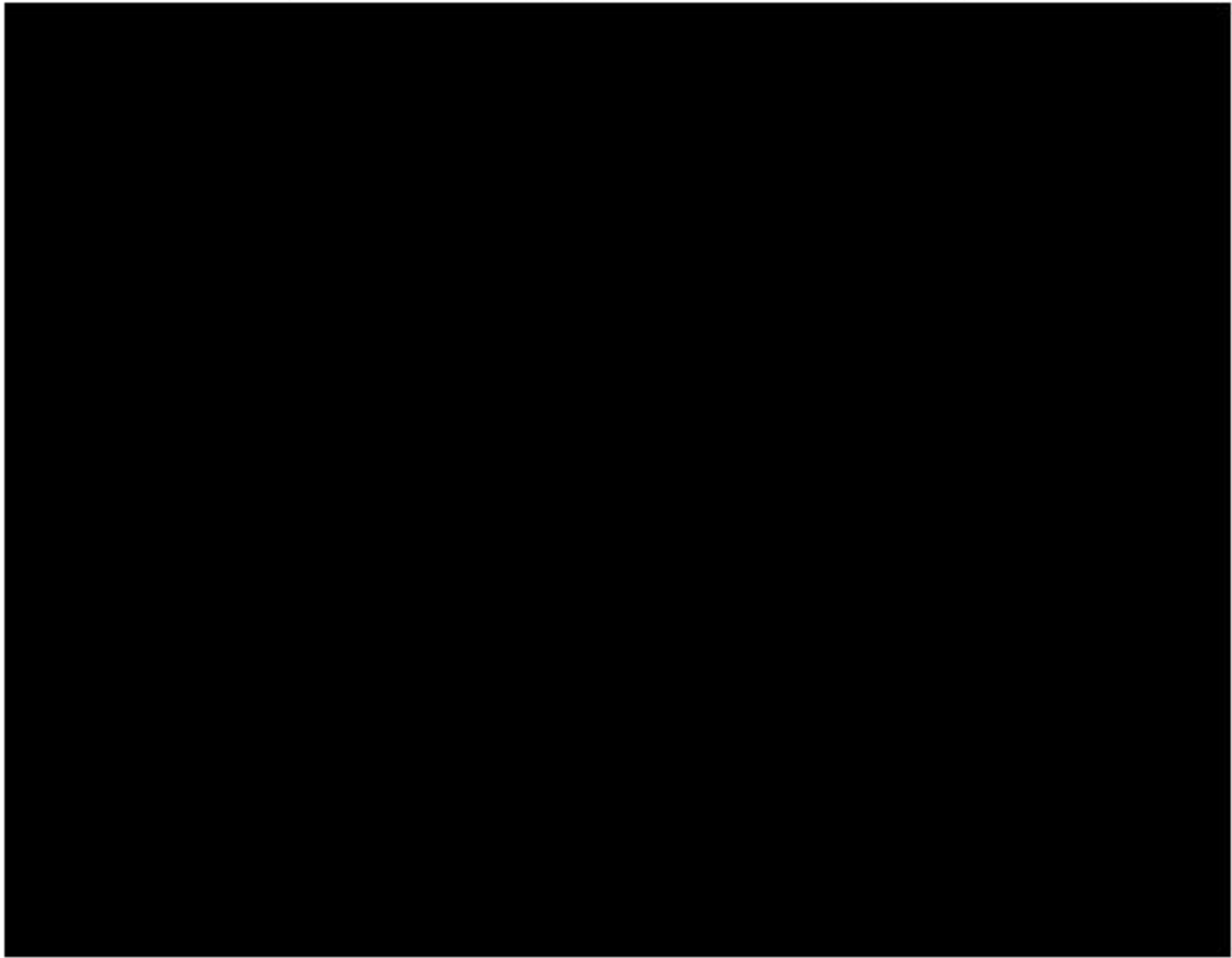

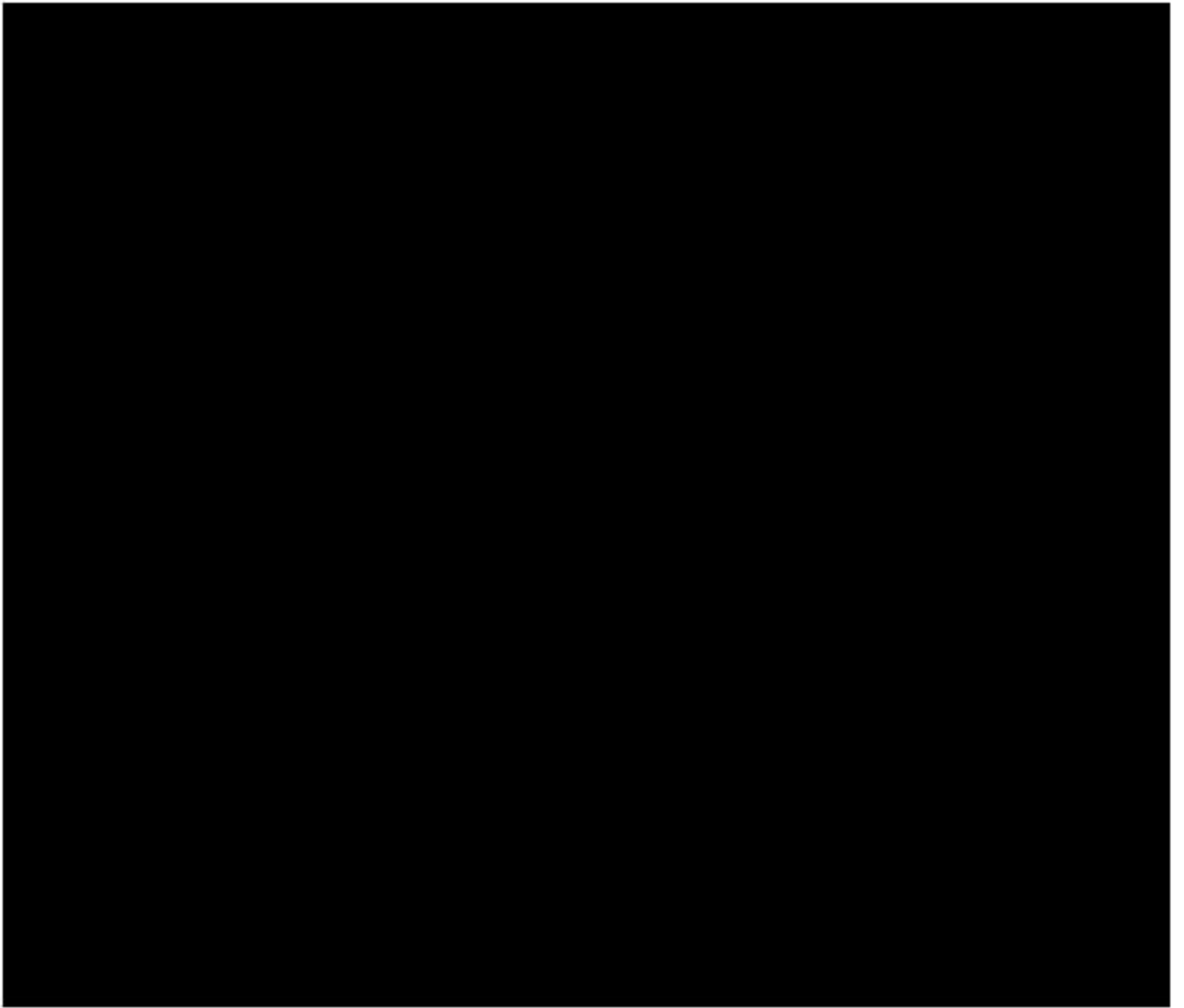

* * *

452. ביקור ראש-הממשלה בארצות-הבריתראש הממשלה י. רבין:

אני רוצה לרווח לממשלה על הביקור, על השיחות, על ההתרשמויות מהממשל ומהקונגרס וגם התרשמויות מכמה דברים הקשורים בקהילה היהודית.

מבחינת לוח הזמנים התחלקו השיחות לשלבים הבאים:
ביום שני פרט לטקס היתה שיחה ארוכה מאד עם הנשיא, שלאחר הפתיחה שלו היתה מיועדת בעיקרה להצגת העמדה הישראלית, לשאלות בהקשר לעמדה הישראלית. היתה ארוחת צהרים עם ואנס, מין ארוחת-עבודה, ואחרי כן היתה שיחה בחוג מצומצם יותר, כאשר ואנס הביא אתו את פיליפ חביב, אתרטון ואני את השגריר ואת עמוס ערן.

בערב היתה ארוחת-עבודה - גם כן מין דבר חדש. היו בה באמת כל האנשים המרכזיים של הממשל - הנשיא, שרי החוץ, ההגנה, הכספים וסגן הנשיא, עוזרים וראשי הקונגרס, למעשה היו שם כל האנשים המרכזיים משני הבתים מבחינת מנהיגות הקונגרס, אישים בכירים של ועדות החוץ משני הבתים.

שר התיירות מ. קול:

מטבח חדש.

ראש הממשלה י. רבין:

אתה אמרת זאת.

שר הבטחון ש. פרס:

חדר אוכל.

ראש הממשלה י. רבין:

מצדדים היו כ-23 נציגים, מצדנו קצת פחות. השתדלתי להביא יותר גם מצדנו. ביקשתי שנוסף למשלחת שבאה אתי יהיו גם מרבית אנשי השגרירות, הנספח הצבאי, נציג משרד הבטחון, נציג משרד האוצר, שכולם ישתתפו באותה שיחה, כך שלפחות לא נהיה בנחיתות מספרית בולטת.

אחרי כן היתה שיחה אישית ארוכה מאד בינינו שנמשכה כשעה ושלושת רבעי שעה על המזרח-התיכון, יותר על תפיסות, תפיסה אמריקאית, דרך עבודת הנשיא, גישה לבעיות.

למחרת היתה פגישה יחסית קצרה עם הנשיא. ושוב בפגישות-עבודה אתו היו מצדד חמישה או ששה אנשים - הנשיא, סגן הנשיא, דבר מאד לא מקובל, שסגן הנשיא יהיה משולב בכל השיחות - שר החוץ, חביב, בז'ז'ינסקי, אתרטון וקוואנט.

שר התיירות מ. קול:

מי זה קוואנט?

ראש הממשלה י. רבין:

עוזרו של בז'ז'ינסקי בבית הלבן לענייני המזרח

התיכון.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הוא ביקר בארץ.

ראש הממשלה י. רבין:

הוא היה בתפקיד. קיסינג'ר "העיף אותו",

ובז'ז'ינסקי החזיר אותו.

לא אפרט עכשיו את הכל. כשעה וחצי היתה סקירה שלי פחות או יותר עם שאלות ותשובות. התחלתי בסיכום המהלכים עד כה תוך כדי הדגשת החשיבות של ההליכה המדינית הישראלית-אמריקאית, שהיתה מושתתת על שלושה

עקרונות: (א) חיוק ישראל, ישראל חזקה כאינטרס משותף ותנאי להצלחת כל מהלך מדיני במזרח-התיכון; (ב) תיאום מוקדם אמריקאי-ישראלי כתנאי להצלחת כל מהלך; (ג) הדגשת דרך עבודתה של ארצות-הברית כמגישה את שירותיה הטובים ופחות מנסה לקבוע עמדות משלה כלפי הצדדים, אלא פועלת יותר במגמה לקירוב העמדות בהעדר יכולת ערבית-ישראלית למגע ישיר.

אחרי-כן עברתי לענין ראיית השלום האמתי כיעד מרכזי במדיניות הישראלית. העגתי את העמדה הישראלית ובראש וראשונה תוך פיתוח והרחבת ראיית מהות השלום הישראלית, וראיית מהות השלום והסכמה לגבי מרכיביה של מהות השלום כתנאי בכלל לטיפול מדיני אפקטיבי בהשגתו של הסדר כולל. אחרי-כן דיברתי על גבולות-השלום. הסברתי את הדבר על בסיס החלטות הממשלה. קווים ומפות לא יכולתי לתת. בכל השיחות בכל המקומות לא היתה מפה לא על הקיר ולא על השולחן, כי לא היה צורך במפות.

הסברתי גם כמה דברים בעקבות שאלות שנשאלתי. הסברתי את היחס המיוחד, את הקשר העמוק ההיסטורי, המדיני, הבטחוני לבעיות יהודה ושומרון, את הגישות השונות הקיימות בענין זה בציבור הישראלי ואת העובדה שלדעתי לא מן הנמנע שנושא זה יהיה נושא מרכזי במערכת הבחירות בישראל ושהציבור במדינת-ישראל יחליט בבחירות גם מה גישתו בנושא זה.

בנושא של ענין הפרדה בין גבולות-בטחון לבין גבולות פוליטיים נתתי שתי דוגמאות. דוגמה אחת על החלטת ממשלות בישראל לגבי שארם-א-שייח, שגם בהסכם-שלום אנחנו עומדים על שליטה ועל נוכחות בשארם-א-שייח, מבלי שקבענו עמדה חד-משמעית לגבי בעיית הרבונות. דבר שני, כי ב-1973, כאשר הייתי שגריר וגולדה מאיר היתה ראש הממשלה, כאשר קיסינג'ר שאל, האם ניתן לבחון כלפי מצרים אפשרות של הנוסחה SECURITY VERSUS SOVEREIGNTY - האם יש לזה אור ירוק מבחינתה של ישראל והתשובה מצדנו היתה חיובית. כזכור אמר אז סאדאת בנאומו ב-25 במאי 1973, בנאום פומבי, שהאמריקאים מציעים רבונות על סיני בשמים ולא על

האדמה. ומצרים דחתה את הקונצפציה הזאת. מכל מקום אז לא היתה התנגדות ישראלית לבחינת הרעיון ודחייתה היתה על-ידי המצרים.

אחרי-כן בנושא הפלסטיני חזרתי על כל החלטות הממשלה בהרחבה, תוך הדגשה ברורה וחד-משמעית שעם אש"ף איננו נושאים ונותנים ולא נישא ולא ניתן, וזה בהתאם להחלטות הממשלה והכנסת.

בשלב זה העניין היה בעיקר שאלות ותשובות, ופחות התייחסויות. הייתי אומר שמאפי השאלות של הנשיא ומשאלות אחרות שנשאלו שם בלט כי האמריקאים רואים באופן חד-משמעי שעליהם לפעול כדי לאפשר שמבחינתה של ישראל ייעשה הכל כדי לקדם ב-1977 תהליך מדיני. בעניין זה בלטה הנחישות והייתי אומר אפילו הלחץ של הקונגרס על הממשל, לראות בשנת 1977 פעילות מדינית. הידידים הטובים ביותר שלנו בקונגרס ירצו לראות באיזו מידה ממצה אכן הממשל אפשרויות לפעילות מדינית.

ועוד, וזה בסיכום של היום הראשון, כולל השיחה האישית עם הנשיא: הנשיא רואה באופן חד-משמעי את חובתו לפעול מתוך האינטרס האמריקאי, מתוך גישתו העקרונית הכוללת, שאולי אעמוד עליה אחרי כן ביתר הרחבה, לקידומו של תהליך מדיני - אבל זה לא בעודף חפזון, אלא בשיקול דעת, בהכנה מסודרת, לא בלחץ של חודש, חודשיים או שלושה חודשים, אבל לפעול בכיוון זה.

ועוד: היעד הוא חתירה לשלום, להשיג פתרון כולל, אפילו אם דרך הביצוע של הפתרון שיושג בהסכם בין הצדדים יחמשך על שנים, אבל ההסכם צריך להיות הסכם כולל.

שר התיירות מ. קול:

הביצוע משלבים.

ראש הממשלה י. רבין:

הביצוע יכול להיות משלבים. בניגוד לתפיסה של צעד אחד צעד, שבה יש הגדרה של מה שמושג בצעד מבלי הגדרה של הפתרון הכולל, הרי פה הדגש הוא על השגת פתרון כולל גם אם הביצוע הוא משלבים ומתמשך על שנים.

ודבר נוסף, לפחות לפי דבריו גם משיחות וגם באופן פומבי יוצא שארצות-הברית מגישה את שירותיה, היא תרצה שיתחשבו בדעתה, אבל האחריות מוטלת על הצדדים. בנושא תפיסת השלום ביטא עמדה הקרובה לעמדת ישראל, גם בדבריו משיחות וגם בפומבי. זה כלט בכל השיחות. הוא אמר שהוא רוצה שלום במובן שאנחנו מבינים אותו, שישראל יסע לקהיר ומצרי יסע לתל-אביב, שיהיה גבול פתוח, שיהיו יחסים תרבותיים - CULTURAL TIES - מידע, גבול פתוח.

שר התיירות מ. קול:

גם ביקורי תיירים?

ראש הממשלה י. רבין:

גם יחסי-תיירות. אבל לא רק תיירות של זרים. כי תוך כדי הדגשת "הגשרים הפתוחים" בינינו ובין ירדן שטטשנו קצת את השוני. הרי אין אלה בעצם גשרים פתוחים לישראלים, אלא גשרים פתוחים לירדנים, לאנשים בעלי אזרחות ירדנית. רק בפעם הראשונה יצאו עכשיו שתי משלחות של ערביי ישראל

ליירדן לביקור אצל חוסיין, אבל הגשרים הפתוחים לא היו גשרים פתוחים בין ישראל ובין העולם הערבי. ואת הנקודה הזאת צריך להחדיר מדי פעם גם לאמריקאים, גם לציבור האמריקאי וגם לקונגרס. כי הענין הזה טושטש. אמרו לנו: האם אין לכם גשרים פתוחים עם ירדן? הקשרים האלה פתוחים לירדנים, אולם הם סגורים לישראלים. הנשיא תפס את השוני המהותי. זה היה ביום הראשון.

ביום השני הוא פתח ואמר את הדברים הבאים (אני מביא את הדברים העיקריים): (א) הוא חזר על הצורך בישראל חזקה, על ההבנה ועל המחוייבות האמריקאית. אני שמת שסוף-סוף נמחקה מהטרמינולוגיה האמריקאית המלה SURVIVAL, אלא דיבר על SECURITY AND THE STRENGTH OF ISRAEL. זה היה גם בדברים הפומביים שלו וגם בדברים הממשתיים. כל פעם שנשיא אמריקאי ראה צורך להזכיר את המחוייבות האמריקאית ל-SURVIVAL של ישראל, היה זה דבר לא נעים ביותר לאזני. אמנם יכול להיות שגם אז הכוונה היתה לקיומה של ישראל, אבל הניסוח היה אחר. גם לניסוח יש חשיבות. הנשיא קרטז דיבר על SECURITY AND STRENGTH של ישראל. זהו דבר טוב יותר מאשר אם מדברים על SURVIVAL.

(ב) הוא דיבר על הצורך בתיאום בין ארצות-הברית ובין ישראל, אבל הוא עמד גם על הצורך לדבר בגלוי. הוא שם דגש על כך שארצות-הברית אינה רואה לעצמה תפקיד - בשום-פנים אינה רואה לעצמה תפקיד כזה - לכפות פתרון, אלא להביא את הצדדים ליצור את הרקע ואת התנאים. הוא אמר: יש לנו אינטרסים, כמדינה גדולה יש לנו רצון לתרום לשלום. ולכן הוא מקבל לחלוטין את ההגדרה שלום והסדר כולל משמעו שלום עם כל המרכיבים שלו.

(ג) ענייני גבולות. דיבר על INSUBSTANTIAL CHANGES אבל SUBSTANTIAL WITHDRAWAL. היה פה דבר מעניין בניגוד לעבר כאשר למשל תכנית רוג'רס התייחסה בעניינים אלה רק לגבי הגיזרה הירדנית. כאשר הוא דיבר על INSUBSTANTIAL CHANGES לא נגע בענין של מצרים ולא ומת-הגולן.

שר הבטחון ש. פרס:

רמת הגולן בכלל לא הוזכרה.

ראש הממשלה י. רבין:

לא היתה תכנית רוג'רס לגבי רמת-הגולן, אבל מי

ששמע את הסימנים הבין.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הסורים לא הכירו אז בהחלטות 242 ו-338.

ראש הממשלה י. רבין:

לגבי מצרים דובר על פינוי של כל סנטימטר שהיה
ברכונות מצרית ועל חזרה לגבול הבינלאומי. כשדובר בשעתו על מהות ה-CHANGES
דובר:

ל ירדן. הפעם לא הפרידו בין הגבולות השונים, לא הבחינו בין הגבול פה
ובין הגבול שם, הוא דיבר באופן כללי.

הוא דיבר על הצורך בגבולות-בטחון שאינם חופפים
את הגבולות המדיניים. כדוגמה אמר בשיחה דברים, שאני מודה כי הופתעתי מהם.
הוא אמר: THE JORDAN RIVER CAN BE THE SECURITY BORDER. זאת היתה הפתעה לשמוע מנשיא
אמריקאי דברים כאלה. יכול להיות שיש לו פירוש משלו לדברים אלה, כי הוא השאיר
את העניין מעורפל, אבל היתה זאת הפתעה לשמוע ממנו את הנוסח הזה.

שד החינוך והתרבות א. ידלין:

הוא ציטט את התורה שבעל-פה שלנו.

שד התיירות מ. קול:

של אשכול.

ראש הממשלה י. רבין:

יחד עם זה איני רוצה בשלב זה ליצור בנושאים הללו אשליות מיותרות, כי הוא השאיר די פתוח מהו החלק הישראלי בשליטה בשטחים האלה לבין גורמים אחרים. את המושג INTERNATIONAL ZONES משני הצדדים לא הזכיר בשיחה אתנו, אבל הוא לעומת זאת הזכיר זאת במסיבת עיתונאים.

שד התיירות מ. קול:

האם גם לא דיבר על תחנות התרעה?

ראש הממשלה י. רבין:

הוא לא דיבר על אמצעי מסויים, הוא דיבר על כל-מיני אמצעים באופן כוללני.

שד התיירות מ. קול:

על פירוז?

ראש הממשלה י. רבין:

הנקודה העקרונית בדבריו היתה על הפרדה בין גבול מדיני לבין גבול בטחוני.

שר התיירות מ. קול:

האם הוא דיבר על הגבול המדיני של 1967?

ראש הממשלה י. רבין:

את זאת לא אמר. אבל הוא דיבר על INSUBSTANTIAL MINOR CHANGES ועל ADJUSTMENTS. בזה הכוונה לגבול המדיני. אבל באותה שיחה השתמש במספר ביטויים, אולם תוך כדי הפרדה ברורה בין גבול מדיני לבין גבול בטחוני.

ועוד אמר: אני רוצה שלא תהיה אי-הכנה בינינו, בנושא הישובים החדשים שלכם העמדה האמריקאית היתה ונשארת שאין אנתנו מכירים בחוקיות שלהם. הוא לא הזכיר בכלל את ירושלים.

השר ג. האונזר:

האם הזכיר את הישובים בבקעת הירדן וברמת-הגולן?

ראש הממשלה י. רבין:

הוא לא פירט. בענין זה חזר והדגיש: זו הייתה העמדה שלנו, היא נשארת העמדה שלנו, אין אני רוצה שתישאר אי-הבנה.

בענין אש"ף שאלתי אותו באופן חד-משמעי: האם העמדה שלכם נשארת כפי שהייתה? הוא השיב באופן חד-משמעי "כן".

שר התיירות מ. קול:

זאת אומרת שאם אש"ף יכיר בהחלטות 242 ו-338 הם

יכירו בו?

ראש הממשלה י. רבין:

מה שהיה בענין זה, לא נשתנה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הוא לא אמר שיכירו בהם, אלא אמר שלא יהיה מגע

אתם, אלא אם...

שר הבטחון ש. פרס:

כל זמן שאין דבר כזה, אין מגע.

ראש הממשלה י. רבין:

WE WILL NOT MAINTAIN CONTACT WITH THEM AND WE WILL NOT URGE ISRAEL TO
MAINTAIN CONTACT WITH THEM AS LONG AS THEY DON'T ACCEPT THE RESOLUTIONS
242 AND 338 OF THE SECURITY COUNCIL.

ואנס הוסיף גם את ענין האמנה הפלסטינית.

יש היום שני מישורי-פעולה אמריקאיים. מישור אחד הוא איזה שהוא עיצוב של עמדות עקרוניות ומישור שני הוא יצירת תנאים לקידום תהליך של משא-ומתן מדיני, בראש וראשונה זימונה של ועידת ג'נבה. מדובר בזימונה לא לפני סתיו 1977.

בנושא של ועידת ג'נבה היום הם רואים את המכשול העיקרי לכינוסה בבעיית הייצוג הפלסטיני. בנושא זה מצבנו עם הממשל הוא הטוב ביותר, אולם מצבנו בענין זה בקונגרס ובציבור האמריקאי הוא הרבה יותר גרוע. אולי אתן דוגמה.

בארוחת העבודה עם טיפוני אוניל, הספיקר של הבית, אחת הדמויות החזקות שבבית, ציר דמוקרטי מבוססון, פנה אלי בשאלה ואמר בערך כך: אם לא תמצאו דרך לפתור את בעיית המכשול של אש"ף כמונעי-שיחות, אתם תמצאו את עצמכם בצרות אתנו. ואת זאת אמר בנוכחות הנשיא, השרים והאחרים. ואחה רואה ממש שכל אנשי הקונגרס, דמוקרטים ורפובליקנים, מזדהים אתו פחות או יותר. איך הוא אמר? אנחנו למדנו זאת גם בווייטנאם, שאין מנוס ושצריך לדבר עם כולם.

והוא יריד ישראל. אני זוכר מה היה תמיד מבחינה זו מצבנו בקונגרס והיום הזה התחדד כמכשול לכינוסה של ועידת ג'נבה ותהיינה לנו בנושא זה בעיות בקונגרס.

שנחתתי שלא רק אני עניתי לו בענין זה באופן חד-משמעי, אלא עוד יותר ענה לו ואנס. ואנס השיב לו שהוא מצא דעות שונות גם בעולם הערבי בהקשר לקביעה של טיפוני אוניל, שעכשיו זהו המכשול לזימון ועידת ג'נבה.

כפגישה בארוחת הצהרים בקונגרס נפגשתי עם 14 סנטורים, וזה מחוץ לפגישה בארוחת בוקר עם ועדות. נפגשתי עם כל חברי הקונגרס היהודיים. גם שם יש מצוקה בנושא זה.

שר התיירות מ. קול:

בנושא הפלסטיני.

ראש הממשלה י. רבין:

אני רואה שאתה נהנה, אבל אין זה בענין אש"ף

הספציפי כפי שאתה חושב.

שר התיירות מ. קול:

הפורמולה שלך לא תתקבל.

ראש הממשלה י. רבין:

ישנם חמישה סנטורים יהודיים.

שר התיירות מ. קול:

האם כולם דמוקרטים?

ראש הממשלה י. רבין:

לא, אבל רובם הם דמוקרטים.

שר הבטחון ש. פרס:

יש רפובליקאי אחד, יעבץ.

ראש הממשלה י. רבין:

יעבץ החליט לא לרוץ עוד כעבור שנה או שנה וחצי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הוא למד מקול.

ראש הממשלה י. רבין:

אם לסכם, הייתי אומר כך: במספר נושאים, במידה שיש תחילת התהוות רעיונות באופן חד-משמעי, הרי תהיה פעילות אמריקאית; הפעילות תהיה מכוונת בראש וראשונה כיעד להשיג הסדר כולל, כמהלך מעשי להביא לכינוסה של ועידת ג'נבה בספטמבר השנה הזאת, כשלוח הזמנים הוא מיפגשים עם מדינות-ערב באפריל-מאי. אני מעריך שביולי יהיה סיוור נוסף של ואנס במזרח-התיכון, כדי

לבחון באיזו מידה ניתן להגיע באמת לכינוסה של ועידת ג'נבה. כי שניהם - גם הנשיא וגם ואנס - חזרו על כך שאסור להביא לכינוסה של ועידת ג'נבה כשאין היא מוכנה היטב ושלא ניתן יהיה להגיע בה ליצירת אווירה שתוליך לתהליך מדיני משמעותי יותר, כאשר בשני נושאים לפחות מקובל כרגע מה שהיה מוסכם, וזהו GOOD OFFICES והגישה בנושא הפלסטיני כשלדעתי יש שיפור מהפכני בהגדרה האמריקאית של מהות השלום.

(עד כאן רשם י.מ. מכאן ל.ד.)

יש לדעתי שיפור מהפכני בהגדרה האמריקאית של מהות השלום. דבר כזה עוד לא היה לנו, ואני רואה בזה דבר מרכזי יותר מכל נושא אחר.

ודבר רביעי - בנושא הגבולות - יש שיפור מסויים בראיית ההפרדה בין גבול בטחוני וגבול מדיני. כאשר כמובן, הנושא של הגבול המדיני הוא אחד הנושאים שלגביהם נצטרך להיאבק מאבק לא קל, גם בציבור האמריקאי וגם בקונגרס. וכזכור, בקונגרס, אף פעם לא הצלחנו בנושא זה להביא לאיזו התבטאות החורגת מעבר לקווי 1967.

אני הסברתי, גם לנשיא וגם לשר החוץ, שחמיד, כמו בכל תכנון צבאי, בנוסף ליעד העיקרי - והיה כי יסתבר שלא ניתן להשיג אותו - אנו מוכנים גם ליעד מוגבל יותר. חזרתי והזכרתי את ההצעה האמריקאית על הסכם מוגבל יותר, שעיקרו: "ביטול מצב המלחמה".

בשבת היתה לי שיחה עם קיסינג'ור ואמרתי לו: "עכשיו, משאתה חופשי, איך אתה רואה את "ביטול מצב המלחמה"? והוא אמר: אם מישו חשב כי ניתן יהיה להגיע ל"ביטול מצב המלחמה" בלי ויתור על חלק ניכר מהגדה, חי בטעות בסיסית מאוד".

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני לא הייתי בטעות.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציין מה היתה המזעזבה שלו.

אלה הם הדברים בתחום המדיני. כשאני חוזרת וביקשתי, גם בשיחה עם הנשיא וגם מאת כל השאר, כי חשוב שלא יהיה מקום ל-MISUNDERSTANDING, אני רוצה להבהיר את העמדות הישראליות בענין מהות השלום, מהות גבולות בני-הגנה, את הגישה האמריקאית לנושא הישראלי ואת הגישה לאש"ף - כדי שלא תיווצר שום אי-הבנה לגבי העמדה הישראלית.

כמה דברים לגבי הממשל עצמו - זהו ממשל הנמצא בתהליך גיבוש דרכי עבודתו. אני לא בא לשפוט, אני בא לפאר. הוא רוצה להיות שונה. לאחר שיחה ארוכה עם הנשיא ועם אנשים אחרים, הייתי אומר כי את עיקר השוני הוא רואה בכך שזה ממשל פתוח, ממשל שלא מנסה DOUBLE-TALK. ובפגישה משותפת עם הנשיא, הוא אמר: "תדע כי מה שאני אומר לך, אותן מלים אומר למנהיגי מדינות-ערב. אני לא אלך בדרך מדיניות של אמירה שונה לצד אחד מאשר לצד שני". הוא פתוח, עם מעט סודות - פרט כמובן לקהילת המודיעין. בענין ה-C.I.A. הוא אמר לי כי פה הם יצטרכו לשמור על יתר סודיות. הוא לא יוכל לאשר את מה שהיה בעבר והוא ידאג לכך שהם לא יהיו מעורבים בפרשיות דומות לאלה שהם היו מעורבים בהן בעבר. זהו ממשל שינסה לפתח את התיאוריה האומרת כי הממשל הוא של העם, בשביל העם ועל-ידי העם - ולכן יש דאגה לטמירה על מגע ישיר ובלתי-אמצעי. יש כאלו שחושבים כי הנשיא עדיין רץ לנשיאות - זו טעות. זוהי תפיסה של דרך השלטון שלו - והוא סיפר לי רבות על הרעיון של שיחת הטלפון בת השעתיים. זה היה דבר פנטסטי. 9 מיליון אמריקאים רצו לשוחח איתו ו-42 הצליחו. אני רוצה להסביר כי

מבחינת האווירה הציבורית בארה"ב זו רוח חדשה, זו אווירה חדשה. וזה כבר מתחיל להדאיג את הקונגרס. שמעתי כאילו יש GRUMBLING בענין זה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זו דמוקרטיה ייצוגית.

ראש הממשלה י. רבין:

הוא אמר לי שהוא ילך להמשיך הדרך של קיום קשר מתמיד בענין זה. כלומר, ישנה פתיחות וחיפוש מגע בלתי-אמצעי.

דבר שלישי - יש עקרונות, ועל זה ומזה נצטרך להסיק כמה מסקנות, אם הדבר יימשך. ויש לי יסוד להניח שהוא יימשך. הוא אמר לי כי תוקפה של מדיניות אמריקה הוא בעוצמתה, אבל חוט השדרה של עוצמתה הוא מוסרי, ולכן יש לחפש במדיניות החוץ את היסוד של הצדק והמוסר.

שר התיירות מ. קול:

כי מושינגטון תצאת תורה ודבר ה' מהבית הלכן.

ראש הממשלה י. רבין:

כך הוא חושב והוא מדי פעם מפתיע את כולם. הוא הפתיע את הרוסים במהלך שהוא נקט כלפי רוסיה, ואין ספק שהמכתב לסחרוב הקפיץ את הרוסים. מונדייל חוזר ומדבר על ענין התרויות. ולברזיל, שהיא המדינה הגדולה ביותר בדרום-אמריקה - יש בה 110 מיליון תושבים - הוא היתנה את הסיוע בסך 50 מיליון הדולר במימוש זכויות האזרח, וברזיל אמרה לו: "קח את 50 מיליון הדולר,

איננו רוצים את הסיוע" - והוא לא התרגש מזה. אינני יודע כמה זמן הדבר יימשך ומה תהיה מידת האימפליקציה של הדבר הזה - אבל נושא זה מודגש חוזר והדגש בדבריו ובדברי סגן הנשיא. אינני יודע מה תהיינה השלכותיו.

היו לכך כבר השלכות בכמה נושאים שקשורים בחימוש האמריקאי ובמדיניות מכירת הנשק האמריקאי. ראיתי לזה ביטוי, למשל, בענין הכפיר. עמוס פנה בענין זה לאחד העוזרים המרכזיים של מיני על-מנת לבדוק האם אפשר יהיה לגייס את ה-"A.F.L. - C.I.O." בענין זה, ואנו קיבלנו תשובה חד-משמעית, שלאחר התייעצות עם מיני (שנאמר שגם משל דיבר איתו) הם לא ינקפו יותר אצבע בענין. הם תומכים בעמדת הנשיא האומרת - הגבלת החימוש למדינות שאין תוקף מוסרי לתת להם נשק - והם לא יעשו יותר לשם כך. ובאותו אופן ענו אנשי קונגרס וסנט. הם אמרו כי הם תמכו בישראל בגלל התוקף המוסרי, עקרונות הצדק והמוסר שהיו בדרכה ולא בשל אינטרסים של תעסוקה בארה"ב, הם היו מגיעים למסקנות שהן לאו-דוקא פרו-ישראליות.

הממשל הוא ממשל שונה. קווי המחשבה הם שונים. זה ממשל אשר נמצא עדיין בהתגבשות, ואם לא נהיה ערים לכיווני המחשבה המדריכים אותו, או שנסתמנים כמדריכים אותו, אנו עלולים לעשות טעויות.

אני מאוד התרשמתי משר החוץ האמריקאי, מוואנס, מהגינותו. אני לא רוצה לומר כי עמדותיו שונות, אבל הוא עושה מאמץ בלתי-רגיל, על-מנת לחפש יתר שיתוף-פעולה והבנה עם ישראל, להדק את הקשרים ולקיים את המסורת של בנות הידידות אינטימית. הוא עשה סידורים טכניים של דרך התקשרות עם השגרירות שכמעט ואינה עם אף שגרירות אחרת.

לעומת זאת, אני צופה צרות מהצרוף של בוז'ינסקי-קוואנט. אני חושב שחלק מהלחץ לאון את האווירה של היום-יומיים הראשונים של ביקורי, שבא לידי ביטוי במסיבת העיתונאים - בא מצרוף זה. עמדת קוואנט היתה ידועה לנו כל הזמן.

מר ש. אבינרי :

הוא כתב ספר על הפלשתינאים והוא מומחה למצרים.

ראש הממשלה י. רבין :

הוא מקור לגישה האנטי-ישראלית בחלק מהעמדות היסודיות. קיסינג'ר זרק אותו מה-N.S.B. והוא הוחזר על-ידי בז'וז'ינסקי והוא יד ימינו לנושא המזרח-התיכון. זו התרשמותי הראשונה ממנו, ואני מקווה כי אני טועה.

וואנס היה מופתע מאוד ממסיבת העיתונאים. הוא בא אלי שתיים לאחר מסיבת העיתונאים ולא ידע מה הנשיא אמר, ולאחר ששמע ממני מה הנשיא אמר, הוא היה בהרגשה מאוד רעה. הוא היה מודאג יותר משל הערבים, ולא בשלנו - מה הערבים יאמרו. הוא אמר כי לא היתה לו שהות להכין אותם. העובדה היא שהוא לא ידע מה שהנשיא עומד לומר.

אני רוצה גם לומר, שהנשיא כנשיא, שלא כמו בעבר כשהיה משאיר חלק מהדברים לטיפול על-ידי עוזרים, הפעם הנשיא מתערב אישית ומקבל החלטות אישית. הוא למשל הפתיע עכשיו את הקונגרס בביטול 24 פרויקטים של אגירת מים במערב - דווקא בשנה שהיתה שנה של בצורת - מתוך שיקול של קיצוץ תקציבי ובעיות אנרגיה. הוא החליט החלטה שכל הקונגרס רוגש בשלה, וזה היה הנושא שהעסיק אותו בעת ביקורי - חוץ מנושא הטיפול בני הערובה.

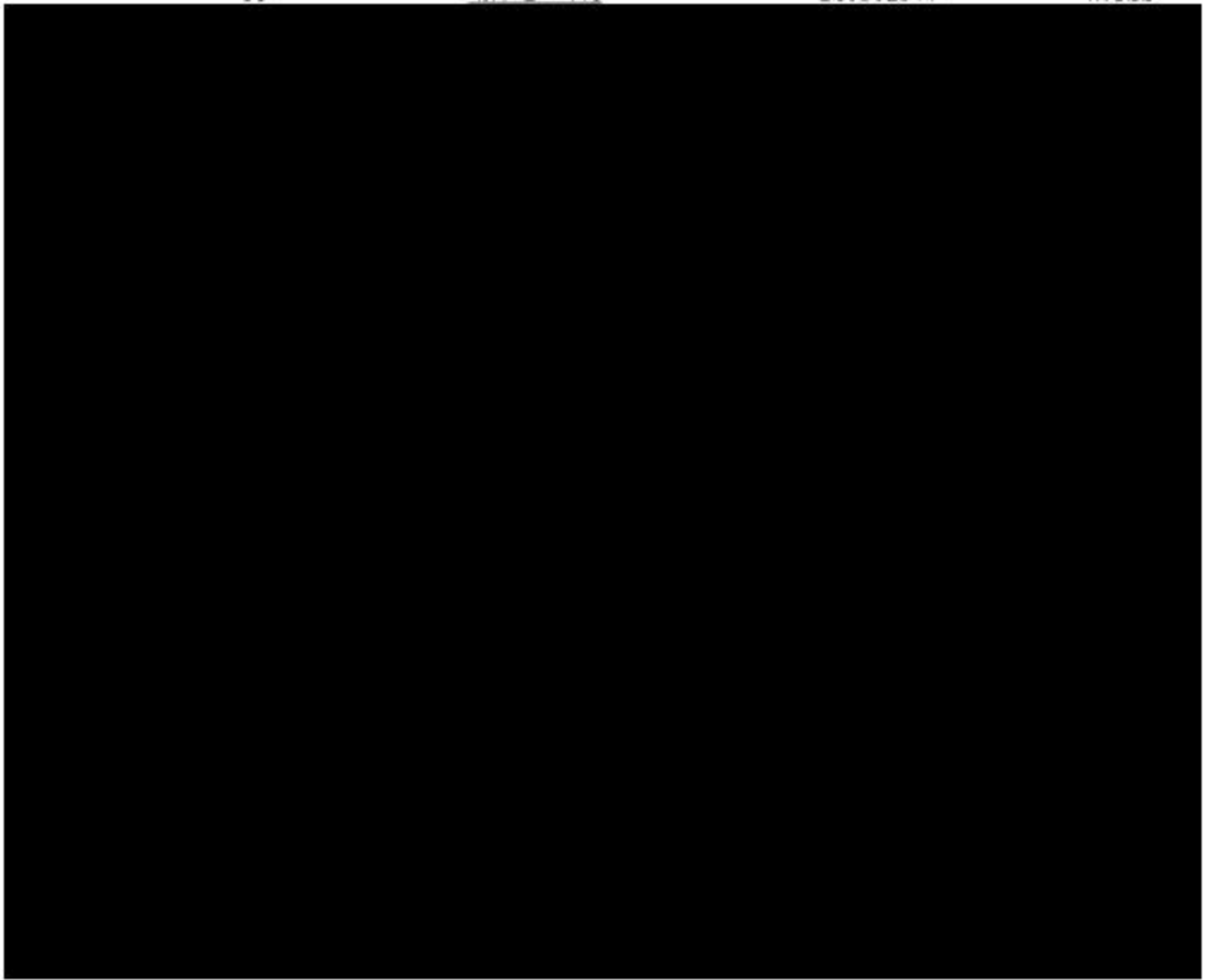
שר התיירות מ. קול:

גם ניקסון, כשהיה בבית הלבן, התייעץ יותר עם קיסנינג'ר מאשר עם רוג'רס שהיה שר החוץ.

ראש הממשלה י. רבין:

לא אמרתי עם מי הוא מתייעץ. היו לי עוד פגישות מפגישות שונות. בפגישה עם וואנט העליתי את הנושאים הבילטראליים;

שר התיירות מ. קול:

זה לגבי אירופה?

ראש הממשלה י. רבין:

אנו הצגנו זאת כקואופרודקשיון, ואז הם אמרו לנו כי הם חייבים להגיע לתאום עם המדינות האירופאיות, וכי כל מה שקשור בכך קשור בהתחייבות שלהם לתאם זאת עם אירופה. וזה אחד הדברים, אם כי לא היחיד, אשר מעכב באשר ללוח הזמנים.

הודיעו לנו על הגדלת הסיוע בעוד 285 מיליון דולר, שכשני-שליש מזה יהיה מענק - וזה למעלה מ-185 מיליון דולר, שזה סכום לא מבוטל. לפי בקשה מיוחדת של שר האוצר העליתי אצל וואנס את התביעה כי חלק גדול מהסיוע הכלכלי יימסר במזומן ולא בקניית מוצרים, משהיה לפנינו יעד להגדיל את הסכום בחשואה לשנה. השנה זה 200 מיליון דולר ואנו ביקשנו סכום הרבה יותר גדול. וואנס ופיליפ חביב אמרו כי אין בעיה.

פיליפ חביב, שהוא ממוצא נוצרי-לכנוני התגלה כאיש טוב מאוד, מרשים מאוד, ידידותי ומסייע.

אני מקווה כי בתחום הסיוע לא יהיו לנו בעיות, מבחינת הקונגרס, לקבל את האישורים להצעת הנשיא. דיברתי עם אינוייה והוא פועל פה ושם על-מנת להגדיל את הסכום והוא מקווה שאכן זה יאושר. טוב שהוא עושה זאת, כי זה מבטיח שהסכום יאושר. הסנטור הזה שהוא מהוואי, ממוצא יפני, הוא גם כן אחד מחסידי אומות העולם.

בקונגרס עצמו מצאתי מצב חדש. זה קונגרס דמוקרטי מול נשיאות דמוקרטית. יש רצון לשיחוף-פעולה עם הממשל והבנה של הצורך בהליכה משותפת. מעמדו של קרטלר בציבור האמריקאי הוא יוצא-מן-הכלל וכתוצאה מזה, הקונגרס משתף פעולה, ואין זה מצב של קונגרס שנחפש הזדמנויות לעימות עם הממשל.

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

זה ממשל חדש.

ראש הממשלה י. רבין:

לא, זה משום שקודם היה קונגרס דמוקרטי מול ממשל רפובליקני, ועתה מצב שונה.

האווירה בקונגרס מבחינתנו, היא טובה, אם כי אני רוצה לומר כי גם בנושא הפלשתינאי, וגם בנושא גבולות בני-הגנה, נראה כי תהיינה בעיות לישראל. הדברים כאן לידי ביטוי בצורה חדה יותר בפגישה עם חברי קונגרס יהודים. הם אמרו: "אנו שומעים כל-כך הרבה דעות מהארץ. באים הנה כל-מיני מבקרים. אנו שומעים דעות של אישים קיצוניים, כמו עזר ויצמן ואריק שרון, שהם בעד דיבורים עם עראפאת - אז מדוע אנו צריכים להלחם נגד? אם אסור לדבר עם אש"ף, מדוע אתם מדברים? מדוע אישים כאלו ואחרים עושים זאת? אל לכם לבוא בטענה על כך שבקונגרס אתם נתקלים בקשיים כאשר לכך, אם ח"כ שהיה ראש אמ"ן בא ומדבר על נוסחת יריב - שם-טוב".

שד הכריאות ו. שס-טוב:

שלא היה ראש אמ"ן.

ראש הממשלה י. רבין:

אנשי הקונגרס היהודי הם בכל-זאת בעניינים, והם באים ושומעים דעות. הם שומעים אנשים אלה ואחרים מדברים - שלא לדבר על מתי פלד ולובה אליאב. וכשהייתי שם, בדיוק התפרסם מאמר של מתי פלד ב"ניו-יורק טיימס". עם זאת, מתי פלד ולובה אליאב, לא מהווים כל-כך בעיה, כי זו קבוצה חריגה, היא לא מייצגת שום גוף ממסדי, לא מדובר כאן בת"כ מהליכוד או בת"כ מטעם המערך שהיה פעם שד בממשלה.

אין לי ספק כי בתקופה הקרובה, בעיקר בתקופת אפריל-מאי יהיו ביקורים של מנהיגים ערביים וכי נשיאי מדינות-ערב יתקבלו יפה מאוד. שלא תהיה אי-הבנה בעניין. ואחר הדברים שמהם הופתעתי - ולא דווקא לטובה - הוא שבשיחה עם שלזינגר נאמר לי כי מצב התלות של ארה"ב ביבוא אנרגיה השתנה באופן משמעותי לרעה. יותר מ-45% מהאנרגיה האמריקאית מיובאת מבחוץ. משאני עזבתי את ארה"ב לפני 4 שנים, זה היה בין 18% - 23%. כאשר מתוך זה מעל 40% זה דלק סעודי.

שנית, סעודיה עשתה מחווה בלתי-רגילה כלפי ארה"ב באי-העלאת מחירי הדלק או בהעלאה מאוד נמוכה...

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

ובהגדלת התפוקה.

ראש הממשלה י. רבין:

כלומר, הכלכלה האמריקאית אסירת תודה לסעודיה. ישבתי עם שלזינגר וניסיתי לשמוע מה הן המזשבות שלהם. היכן הם רואים את הפתרון לבעיה. התברר כי הם לא רואים פתרון לבעיה בחיפוש מקורות אנרגיה נוספים. אם כי יש להם פחם, הם מטילים ספק האם זה יהיה הכיוון. באשר לאנרגיה גרעינית, יש נסיגה בתכניות שהיו פעם למילוי החסר ממקורות אנרגיה גרעינית, בעיקר עקב התנגדות ציבורית חריפה שיש לנושא. בתחום זה יש קיצוץ בתכנית בשיעור של 50%. כתוצאה מכך, כל המגמה היא בכיוון של שימור האנרגיה - "קונסרבטישן". כלומר, בחיפוש דרכים כיצד לקצץ בשימוש באנרגיה, יותר מאשר חיפוש אחר תחליפי אנרגיה. הוא מעבד עתה תכנית חדשה לשם כך, שצריכה להסתכם עד מאי. חוץ מתכנית של מבנה חדש של המשרד, הוא צריך להציג גם תכנית חדשה של מדיניות האנרגיה והוא אמר באופן חד-משמעי, כי בשנים הקרובות הוא לא רואה פתרון בתחליפי אנרגיה, והכיוון הוא רק בחיסכון. המדיניות שהנשיא יצא איתה היא יותר בכיוון של חסכון מאשר בכיוון של תחליפים.

הם מדברים על כל-מיני רעיונות, אבל הם לתקופה של 10 שנים, כאשר הבעיה ל-5-10 השנים הקרובות תיפתר בכיוון של פחות תחליפים ויותר שימור. הכוונה היא להתרכז במכונות קטנות יותר, בשימוש יתר של תחבורה ציבורית, בבניית יותר בתים עם אמצעי בידוד נגד קור...

שר המטטרה ושר הפנים ש. הלל:

ענין של שנים.
גם אלה הם דברים שלא משתנים ביום אחד, אלא זה

ראש הממשלה י. רבין:

הוא הדגיש כי זה כיוון המרכזי במדיניות שמתגבשת
אצלו. כלומר, אנו נהיה עדים לתקופה בה תלך ותגדל התלות באנרגיה מבחוץ, או
לפחות לא תהיה בה ירידה רצינית.

דבר נוסף, שהנשיא דיבר עליו זה הנושא האירופאי.
יש להם תחושה של אחריות לענין האירופאי, לכלכלת אירופה ומיצוי צרכי אירופה.
הדבר בא לידי ביטוי בפגישה של המנהיגים המערביים בנושא הכלכלי. כאשר באותה
פגישה הועלה גם הנושא הפלשתינאי. והוא אמר כי במיפגש האחרון בלונדון, הייתה
יוזמה גרמנית-צרפתית, שגנשר היה הדוחף לה, לקבלת החלטה חמורה ובלתי-נעימה
לגבינו. מונדייל היה צריך לנהל מאבק קשה עם האירופאים בנושא זה על-מנת איך
שהוא למנוע את ההחלטה הבלתי-נעימה בנושא הפלשתינאים. (אני שמעתי על כך גם
ממונדייל). להפתעתי, הגרמנים גילו יוזמה בלתי-רגילה בנושא זה.

הנשיא בעצם פנה אלי כאן ואמר (כפי שקיסינג'ר
היה לעתים נוהג לרמוז) "אולי תקחו את האירופאים מעל גבנו בנושא זה".

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אבל לא אחרי ה-ספנסיון, אז הוא סיפר להם
סיפורים אחרים.

ראש הממשלה י. רבין:

לסיכום, אני מעריך כי ב-1977 אנו נעמוד בפני פעילות מדינית - אמריקאית, פעילות שניתן להשפיע על כיוונה, כמוכן, כסייגים מסויימים, בפעילות שצריך לנהל אותה גם בתוקף, אבל כמוכן בתבונה, כשהקו המנחה הוא הקו שהיה בעבר - היכולת לקיים מגע הדוק ואינטימי עם ארה"ב, תוך כדי עמידה על עמדות מרכזיות שלנו. כשהיום, אין לי ספק, שאסור לנו להראות ככאלו שפחדים מתשלום ולא רוצים בבחינה יסודית של האפשרויות להגיע להסכם שלום כולל. עם זאת, תוך כדי זה, בעיקר במגעים עם ארה"ב, יש להכין גם אלטרנטיבה, זאת על-מנת למנוע היווצרות קיפאון ועל-מנת שהמעבר להסדר ביניים לא יהיה בגלל אי-רצון ישראלי להגיע לשלום, אלא בגלל פער עמדות שלא ניתן לגשר עליהן ואשר הוא מונע את השגת השלום.

אם לא נלך בקו זה מבחינה הסברתית-ציבורית ומעשית-מדינית, נפגע במערכת היחסים עם ארה"ב, בדימויה של ישראל ובהתפתחויות לטווח הקצר והארוך של המציאות המזרח-תיכונית.

אני חושב שיש איזו שהיא תחושה כללית לאן הממשל הולך, אבל לא הכל מגובש אצלו - וטוב שהדברים הם כך. אני צופה ליתר פתיחות וליתר דיבור על מה שחושבים, מצד הממשל, גם משום שהיה לא נעים לנו. יהיו גם דיונים במועצת הכטחון - וכאן יש להזכיר כי שנת 76 עברה, הבחירות נסתיימו, ואותן עמדות אמריקאיות מסורתיות, שלעתים היו מעלימים אותן בעת ההתבטאויות, אם בגלל פעולה ישראלית, או בגלל מועד של ערב בחירות - ספק אם הדברים הללו יתרחשו בעת.

מצד שני, למרות שזה ממשל שמרגיש חופשי להביע את דעתו, הוא משאיר, בסופו של דבר את ההחלטות בידינו לגבי מה שיתרחש ויקרה.

בציבור היהודי יש אמונה רבה בנושא קרטו. אני חושב שהוא זכה לתמיכה יהודית מאסיבית. עם זאת אני חושב שהם רגישים, ואנו גם הפנינו את תשומת לבם לכיטויים המדאיגים שהיו בדברי קרטו, והכוונה שלנו - ואני דיברתי על זה גם עם יגאל, שנחה וגורמים אחרים - להכנס לכל הפעילות החברתית, היהודית, בעיקר בקונגרס. אנו פנינו תמיד לקונגרס בנושא של סיוע כספי והשגת נשק, אך מעולם הוא לא היה מעורב בצד המדיני. אני חושב שהיום נצטרך לחזק יותר את הקונגרס גם בצד המדיני, על-מנת שהוא לא יהווה גורם מכביד בהתמודדות עם הממשלה על נושאים מדיניים.

אלה הם הדברים.

שר התיירות מ. קול:

קודם-כל, אני רוצה לשאול כמה שאלות: האם הנשיא רמז או אמר מה זה גבול בן-הגנה בעיניו? האם זה ענין זמני לתקופה מסויימת? האם זה דבר של קבע לעומת גבול מדיני? האם המדובר בשטחים מפורזים או בתחנות התרעה, או שיכולים להיות בו גם ישובים? האם המושג הזה הובהר באיזה אופן?

שנית, לגבי הנפט - מאחר ואתה אמרת, ובצדק, כי הנשיא פועל על פי עקרונות מוסריים ועושה על-מנת שארה"ב תפעל על פי עקרונות מוסריים, לאור ההסבר על התלות בנפט הסעודי ולאור ההודעות שבאו מריאד על-כך שנעשתה ג'סטה כדי לראות כיצד ארה"ב תנהג במזרח-התיכון, ולא, הם יצטרכו לשקול את שינוי המדיניות לגבי מחירי הנפט, כלומר, זו מעין מפרעה לממשל קרטו, על-מנת לראות כיצד הוא ינהג בנושא המזרח-תיכוני, כאשר גם הם יודעים מה היא תלות ומה פירוש התלות - והדבר אמור גם לגבי אירופה ויפן, השותפות של ארה"ב מבחינה כלכלית שעשויה להפגע מכך - האם דבר זה עשוי להשפיע על החלטותיהם? ואמר כבר מדינאי אמריקאי חשוב: "מעצמות גדולות אינן כופות, הן רק נותנות עצות ודואגות

לכך שהן התקבלנה". האם היתה לך הרגשה, שבכל-זאת גורם הנפט הוא עניין, שעם כל העקרונות המוסריים, הוא גורם מרכזי בהחשבת התהליך?

ראש הממשלה י. רבין:

לא שאלתי את קרטור האם יש לו קונפליקט בין המוסר

שלו ובעיית הנפט.

שר התיירות מ. קול:

לגבי מהות השלום, אני מסכים איתך כי זו הפעם הראשונה שנשיא אמריקאי מתבטא בצורה כזו לגבי מהות השלום, ויש לזה ערך רב. אבל אני מזהיר את עצמנו ואותך מכך שלא נחשוב שטאדאט לא יכול לבוא ולומר, כי הוא מסכים לקבל את מהות השלום של קרטור, אם ישראל תיסוג באופן מוחלט לגבולות ה-4 ביוני 1967 - "ואז אפשר לעשות שלום מחר" - כפי שהוא התבטא. אני מציע שלא נבנה יותר מדי על ההנחה שהערבים ידחו את הכנית קרטור, משום שהם לא מסכימים למהות השלום שלו, ואז ישראל לא תעמוד בפני בעיות של קונפליקט עם האמריקאים לגבי הגבולות. אני מציע שנהיה זהירים, כי הדברים יכולים להיות אחרת. והמנהיגים הערביים גילו כבר גישה שונה בדמשק ובקהיר ואמרו, כי אם וושינגטון תתמוך לגבי הרב המכריע של השטחים בחזרה לגבולות ה-4 ביוני 1967, הם לא צריכים לעשות את הוויתור הגדול לגבי מהות השלום. לכן אני מציע שנהיה זהירים ולא בטוחים בעצמנו בנושא זה. אני מסכים שזה הישג, אבל אני מזהיר את עצמנו מפני האפשרות שאנו יכולים לעמוד בפניה: "הנה, אתם יכולים לקבל את השלום כפי שאחם רוצים אותו, אם תתנו לנו את השטחים". אני רואה לנגד עיני אפשרות כזו.

לגבי העניין הפלשתינאי - אני כל הזמן חוזר ומדגיש כי אני נגד אש"ף, אבל אינני מקבל את ההנחה שעם הפלשתינאים אין לדבר. שכן גם בווייטנאם דיברו, וגם עם אף.אל.אן. דיברו כאלג'יר, בשעה שלחמו שם. מה שחשוב בעיני הוא לא שצריך לדבר עם אש"ף שהוא ארגון טרוריסטי שאינו מייצג את

הפלשתינאים, אלא יש לדבר עם הפלשתינאים, עם מי שיש לו תכנית של הכרה בישראל. לכן היה ענין רב לישראל לומר כי היא מוכנה לדבר עם הפלשתינאים, אשר מוכנים לעשות שלום עם ישראל, ועל-ידי-כך לתת אור ירוק להתארגנות פלשתינאית בגדה וברצועה. דבר שהיינו צריכים לעשות אותו מוזמן ולא עשינו אותו, ובשל המדיניות שנקטנו בה, הבאנו לכך שלא קמה נציגות לפלשתינאים בגדה ואש"ף הפך לגורם המייצג הבלעדי וכולם אומרים עתה כי צריך לדבר איתו, כולל בקונגרס. היו מנהיגים סוציאליסטים בוועידת המפלגה שלכם ואתם שמעתם מה הם אמרו, שמעתם את המנהיגים היהודיים בארה"ב ושמעתם אנשי קונגרס - אולי הדברים האלה יביאו גם ליתר פתיחות סביב השולחן הזה, אצל ראש ממשלת ישראל ושר החוץ שלו - תראו לאן אנו מובילים? אנו מובילים לכך שלא יהיה גורם פלשתינאי מייצג אחד חוץ מאש"ף, אנו במדיניות שלנו מנענו מכך שהוא יקום.

באשר למצב של "לא כפייה", זה יפה שאומרים כי "לא רוצים לכפות". אבל לא הייתי רוצה להמצא במצב שווינגטון תהיה זו שתציע דרך לפתרון, והיא לא תכפה אותו עלינו, אבל היא תפעל כך שנקבל את הדרך הזו. גבולות בטחון, בעיני, זה לא רק תחנות התראה או פרוז. אני חושב שיש שני נושאים מרכזיים שבהם גבולות הבטחון יהיו אמיתיים: אם יהיו שונים מגבולות ה-4 ביוני 1967, ואם יסוכם בהם הנושא הפלשתינאי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אתה מדבר על "גבולות בטוחים" ולא על "גבולות

בטחון".

שר התיירות מ. קול:

אלה הם שני הנושאים המרכזיים - לגבי גבולות הבטחון יש בינינו יותר קונצנזוס, אך לגבי הנושא הפלשתינאי, אין בינינו

קונצנוס, ופעם אחת כדאי לשבת ולדבר ולגלות פתיחות לנושא. כואו נכתן יחד את הנושא הזה.

ראש הממשלה י. רבין:

בענין זה קדומי עשה לי שרות בלתי-רגיל - משבוע שהייתי בארה"ב הוא נתן ראיון ב"ניוזוויק", ולא נותר לי אלא רק לצטט אותו כאשר נשאלתי בנושא זה.

שר הכריאות ו. שם-טוב:

עכשיו מותר שתגידו כי זה היה מתוכנן ואנו

טיפלנו בזה.

שר הבטחון ש. פרס:

אילו הייתם מטפלים בזה, זה לא היה קורה כזמן.

שר התיירות מ. קול:

אני מבקש, עוד פעם, כי יהיה לנו פה דיון לגבי הנושא הפלשתינאי. ואני שוב מזהיר שלא נשים יותר מדי דגש על זה שאנו חושבים, שמהות השלום של קרט, או שלנו, תביא לידי-כך שהעימות יהיה עם הערכים ולא אתנו. כואו נהיה זהירים ונעמוד על ענין גבולות בני-ההגנה, שהוא ענין מרכזי.

לגבי ה-אף.15 - היו פה ידיעות כי כאילו בארה"ב נתגלו תקלות ב-אף.15 וכי התעוררו ספקות לגביו.

שד הבטחון ש. פרס:

זה לא היה ב-אף. 15 אלא בטילים שלו, וזה לא

נכון.

ראש הממשלה י. רבין:

שד ההגנה, בראון הוא אחד האנשים בעלי החשכלה הטכנולוגית הרחבה ביותר בארה"ב. הוא היה נשיא ה"קליפורניק-טכניקל-אינסטיטור" - וכאשר שואלים אותו שאלות בנושאים שכאלו, מקבלים ממנו תשובות של איש בעל מקצוע בעל-רמה טכנולוגית גבוהה. הוא הסביר את הענין הזה, ואני אענה על זה.

שד הבריאות ו. שם-טוב:

היות ובזמן הביקור היו בעיתונות הישראלית הרבה מאוד ספקולציות על מה שדובר בארה"ב, גם לי יש שאלות ואני זקוק לכמה הבהרות נוספות:

האם משיחות עם הנשיא דובר על מה שנקרא: "ערביות כמסגרת מהות השלום", או על חוזה הגנה אפשרי בין ארה"ב וישראל במקרה של שלום כולל, או על קומבינציה של אחזקת צבא ישראלי סמוך לגבולות הבטחון?

האם משיחות עם האמריקאים ישנה התרשמות על הערכתם לגבי הערכותיה של מצרים בעת ביקור סאדאת, כאשר להסדר כולל ולשלום סופי?

כנוגע לוועידת ג'נבה - האם דובר על ועידת ג'נבה - אם נאמר כי זה יהיה בעוד 6 חודשים - האם שותחתם על אופן ניהולה של ועידת ג'נבה, אופן המו"מ - האם זה נכון?

ובהקשר לכך, האם האמריקאים חושבים על הפרטנר שלהם, על הרוסים, איך הם מתארים להם את השותפות עם הרוסים?

בנושא של העקרונות המוסריים במדיניות החוץ האמריקאית - האם יש הערכה לגבי החשלוכות של התאוריה המוסרית הזו על היחסים עם הרוסים? האם יש פה רביזיה בדטנט? האם הולכים להחרפת היחסים? האם יש התרשמות לגבי המדיניות הרוסית?

האם הועלתה הבעיה של אספקת כורים גרעיניים למצרים ולישראל, דבר שדובר עליו עם הממשל הקודם?

לאחר השאלות, אני רוצה להעיר כמה הערות - גם לפני הנסיעה חשבתי כי זה ביקור חשוב, ועתה אפשר לסכם כי זה היה הרבה יותר מאשר ביקור היכרות ונימוסין. זה היה שלב א' של פתיחת המהלך המדיני במזרח-התיכון - כשלא ציפיתי אחרת מכך, שערב בחירות, באווירה שכזו, הליכוד יגיד שהביקור היה כשלוץ. אין ספק שבביקור זה היה הישג אחד מהפכני, והוא - הגדרות הנשיא האמריקאי, בפומבי, ערב ביקוריהם של הנשיאים הערביים, על מהות השלום. בשום התבטאות אמריקאית עד עתה לא הוזכר הביטוי "גבולות בני הגנה".

שר הבטחון ש. פרס:

גם לא לגבי הכושר ההגנתי.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

ניכסון השתמש בכך פעם.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

על-כל-פנים, בקונטקסט של ערב פתיחת מו"מ, של ערב כינוס ועידת ג'נבה והזמנת המנהיגים הערביים לושינגטון - לדבר בפומבי על גבולות בני-הגנה של מדינת-ישראל - זה חידוש משמעותי! אני יודע שכולם אומרים: "הוא אמר: "תיקונים בלתי-משמעותיים", וזה דבר ישן, אין זה דבר חדש במדיניות האמריקאית". אני חושב שעירוב תכנית רוג'רס בנושא זה הוא מלאכותי, מה עוד שיש הודעה של הנשיא, המדגישה, כי הם לא יכפו כל תכנית עלינו.

ראש הממשלה י. רבין:

הוא חוזר על כך 3 פעמים.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

זו לא הצגת תכנית אמריקאית-סובייטית, כפי שהיתה תכנית רוג'רס. ואין להתעלם מכך, כי יש כאן הגדרה חד-משמעית לגבי הנושא של גבולות בני-הגנה והבחנה בין גבול בטחוני לגבול מדיני, זאת לעומת חזרה על הנוסח של "תיקונים לא-משמעותיים" - לא כפתרון כפוי אמריקאי-רוסי, אלא כהבעת דעה.

לכן אני חושב שיותר לסכם זאת כביקור חשוב ומשמעותי לישראל, באשר לתקופה הקרובה של המו"מ בין הצדדים.

הערה:

הערה שניה נוגעת לנושא הפלשתינאי - בעיקבות השד קול ולאור האינפורמציה שנשמעה כאן, כי צפוי לנו עימות בענין זה עם ידידי ישראל בקונגרס, עם היהודים ודעת-הקהל האמריקאית.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה לא דבר חדש, זה תמיד היה בדעת-הקהל.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אבל היה אז ממשל אחר. פה יש שילוב של קונגרס דמוקרטי עם ממשל דמוקרטי - ועם לחץ כזה של הקונגרס על הממשל בענין הפלשתינאי - (עד כאן רשמה ל.ד. מכאן א.ב.)

זה שזה היה תמיד כך - הדבר מחריף עמשי, כי בעוד חודש-חודשיים אולי נעמוד בפני מצב שכינוס ועידת ג'נבה יהיה תלוי בשאלה איך נפתור את בעיית הייצוג הפלשתינאי.

אינני רוצה לחזור על דברים שכבר אמרתי אלף פעמים. אני חש שאנחנו צריכים למצוא דרך לעבור בענין הפלשתינאים מעמדת התגוננות לעמדת התקפה, ולשנות את מעמדה של ישראל בענין זה בחודשים הקרובים. צריך לחפש נוסחאות שיאפשרו לנו לא להתגונן אלא להעמיד את ידידינו במצב שיהיה להם יותר קל לתמוך בנו מאשר לתקוף אותנו. נראה לי שזאת בעיה משמעותית שצריך למצוא לה פתרון, לפחות מבחינה הסברתית וטקטית.

ראש הממשלה י. רבין:

השר בר-לב, בבקשה.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

שאלותי כבר נשאלו.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

הערה:

אלה שעוד נשארה:

בענין הפלשתינאים הבעיה המרכזית היא לא רק הטקטיקה ההסברתית, אלא לא להיכנס למילכוד בנושא המרכזי שבו אנחנו רוצים להתעקש. אבל אינני חושב שהיום אנחנו צריכים להיכנס לדיון בסוגיה זו.

השאלה ששרדה לי הייתה בתפישת השלום של קארטר, מה המקום של יחסים דיפלומטיים? לא מצאתי את התיבה הזאת. האם זה מקרה, או שהדיווח לא היה שלם?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לדיפלומט שני יש לי כבר מועמדים. ראשון אף אחד לא רוצה להיות, כי חושש שיחסלו אותו.

השר ג. האונגר:

יש אמירות שלאחר שמוציאים אותן מן הפה - יש להן קיום משלהן, וקשה להחזיר אותן. האמירה של "דפנסבל בורדרס", משהוזכרה פעם על ידי נשיא זה - יש לה כבר קיום מדיני. אפשר יהיה לחדול לדבר עליה כמה זמן, אפשר יהיה להדגיש אלמנטים אחרים. אבל זהו הישג מדיני שאי-אפשר יהיה כבר לגנוז אותו לגמרי. וגם אם היתה פעם התבטאות קודמת, כפי שהזכיר כאן שר החוץ,

מצד ניקסון - העובדה שקארטר חזר על הביטוי הזה של "דפנסיבל בורדרס" היא נכס מדיני חשוב.

אני חושב שגם ראיית השלום, לא רק כדבר שדרוש לישראל אלא מתוך התפישה האמריקאית הבסיסית של גבולות פתוחים ותנועה חופשית ו-"EXCHANGE OF IDEAS", התכנית הגרנדיוזית שדעבנו עליה פעם, שנוכל להסביר את עצמנו באופן יותר חופשי לערבים - גם זה דבר חשוב. מובן שהאלמנטים הרוג'רסים ודברים שנאמרו במסיבת העתונאים הם משמחים פחות. בסך-הכל אני חושב שהחיוב עולה כאן על השלילה. בסך הכל.

עם זה, רציתי לשאול את ראש הממשלה אם הוא העמיד את קארטר על כך. כשקארטר דיבר על המחוייבות הבטחונית לישראל ועל הצורך להחזיק את ישראל חזקה - האם רה"מ העמיד את קארטר על החימוש במימדים אסטרונומיים ובכמויות שהערבים מקבלים בחודשים האחרונים?

ראש הממשלה י. רבין:

מניין?

השר ג. האוזנר:

שמענו כאן את הדיווחים על הסכומים של הערבים. שר הבטחון דיבר על הסכומים שהערבים הוציאו לחימוש במשך השנה וחצי האחרונות.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מדבר על נשק. אני לא מדבר על סכומים. יש התעצמות ערבית. זאת עובדה. אין ספק, וקיבלתי חומר שהוכן לקראת הנסיעה הזאת. לא השתמתי בו, כי עדיף לא להשתמש בו. אבל מתוך יחסי הכוחות בינינו ובין

הערבים - זה אמנם לא מה שהיינו רוצים, חמיד היינו רוצים יותר, אבל יחסית 1977 היא מהשנים הטובות שידענו, וגם 1978.

השר ג. האוזנר:

אני הבנתי שהערבים הוציאו קרוב ל-12 מיליארד דולר על חימוש ב-18 החודשים האחרונים. על-כל-פנים, זה היה הדיווח שנמסר כאן. אלה סכומים שעומדים בכלל מחוץ לכל פרופורציה לאפשרויות שלנו. וכמויות נשק כאלה מוכן שמפירות את המאזן.

ראש הממשלה י. רבין:

יש לי הצעה: בהודמנות אולי יתנו לממשלה תמונה של יחסי הכוחות.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

סוכם על כך.

ראש הממשלה י. רבין:

אני חושב שזה רק יעודד את הממשלה.

השר ג. האוזנר:

אדרבה, אשמח להיות מעודד. אני זקוק לזה בימים האחרונים, מהרבה בחינות.

לבסוף, הערתי האחרונה: ברור שאין לנו מנוס מלהציע הצעות בנושא הפלשתינאי. אמרתי זאת לפני שדה"מ נסע; אני חוזר ואומר את זה כעת. אין לנו מנוס מלחפש פתרון לענין הייצוג הפלשתינאי בשיחות. ולא יעזור לנו שיש לנו כבר החלטות שזאת תהיה מדינה ירדנית-פלשתינאית, ושיש על כך אפילו כיסוי של החלטת הכנסת. כל זה טוב ויפה. זאת לא יכולה להיות המלה האחרונה בנושא של הייצוג הפלשתינאי. ואנחנו חייבים לתת את דעתנו בחבונה ובאופן דיסקרטי על גיבוש ---

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הרגש על "דיסקרטי".

השר ג. האוזנר:

יש דברים שבסופו של דבר צריכים לצוף, כי אינך יכול להחזיק הכל תחת כנף הכגד.

השר י. גלילי:

הדיסקרטיות תחיל אחרי הישיבה.

השר ג. האוזנר:

אנחנו חייבים לחשוב על אישים שרוצים לחיות בשלום עם ישראל. ואנחנו חייבים לחפש אותם ולתת להם חיזוק וגיבוי, במידה ואנחנו יכולים. אולי לא יהיו אלה ראשי העיריות שנבחרו בבחירות שעשינו. אולי חלקם כן. אולי יהיו אלה אישים מהאסכולה הישנה, שבזמן האחרון הרבו להתחבק עם אחד מהם. אנחנו חייבים לתת את דעתנו על כך שיהיו אישים כאלה שיוכלו בדרך

כלשהי לדבר בשם הציבור הפלשטינאי. כי אם אש"ף לא, ואש"ף באמת לא - תחזור ותצוץ השאלה מי כן. ומזה אין מנוס.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני חושב שאם מסכמים את הביקור אפשר לקבוע שבשום נקודה לא חל שינוי לרעה בעמדת ארה"ב לעומת מה שידענו בסוף הממשל הקודם, ובכמה נקודות אפשר לציין שיפור לעומת המצב שהיה ערב הביקור.

נוסף ליתרון שבמגע האישי הישיר ובלמוד ממקור אישי ראשון של הלכי המחשבה של הממשל החדש יש התקדמות בשני דברים עיקריים: ב-"SPELLING OUT" של האלמנטים של מהות השלום, שבכך יש התקרבות רבה לעמדות שלנו, ובהבחנה המודגשת בין גבול מדיני ובין קווי בטחון. אני מייחס דווקא פחות חשיבות לתיבה זו או אחרת. הוא בעצמו אמר: "דפנסיבל בורדרס". אמרתי שזה ענין של סמנטיקה. אבל ההבחנה הזאת בין גבול מדיני ובין קווי בטחון היא הבחנה חשובה. יכול להיות שמאחורי זה יש ברוקינגס או משהו מעין ברוקינגס. אבל זה פתח שלא היה קיים עד עכשיו. בשני הדברים האלה, בהגדרה של מהות השלום ובפתיחת פתח להבחנה בין גבול מדיני לבין קווי בטחון אני רואה את השינוי-לטובה אחרי הביקור לעומת מה שהיה לפני הביקור.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

מעניין שהערבים הגיבו חריפות מאד דווקא על "בני

הגנה".

ראש הממשלה י. רבין:

זה גם ברור.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

עוד אניד על זה משהו.

אינני רואה שאפשר להצביע על נקודה כלשהי שבה אחרי הביקור אנחנו במצב פחות טוב משהיינו לפני הביקור, אם כי פערים נשארו.

עכשיו אני רוצה להעיר הערה שאולי היא טקטית: אני אינני בטוח שאיננו שוגים בהבלטת-יתר של זהות העמדות בינינו ובין ארה"ב, ובפרשנות הבאה לחזק את הרושם של זהות העמדות. אני אפילו אינני בטוח שזה עוזר לארה"ב. אינני חושב שזה עוזר לנו. אני חושב שמצד אחד אצלנו זה מעורר ציפיות, אבל לא זה העיקר. ההבלטה הזאת גורמת לתגובות ערביות מוגברות. התגובות הערביות מולידות הסתייגויות אמריקאיות, וההסתייגויות האמריקאיות מולידות אכזבה ישראלית. אני הייתי חושב שיש להבליט גם את ההבדלים, אפילו מבחינה טקטית, לצורך המשך המו"מ והמגע בין ארה"ב ובין מנהיגי ערב חשוב שהתמונה שתתקבל ממקורות ישראלים אולי לא תהיה של זהות-עמדות מוחלטת, אלא שתהיה תמונה עם פערים ועם הבדלים. את המגמה הזאת רציתי לציין.

השר י. גלילי:

האם נושא המדינה הפלשתינאית, השלישית, הנפרדת, נזכר במהלך השיחות? אולי תיגע גם בכל הנושא של בריה"מ בהקשר זה?

ראש הממשלה י. רבין:

עכשיו אענה, ואלך לפי הסדר.

בענין גבול הבטחון: כפי שכבר הדגישו באמת חברים קודם, השוני בחשוואה לעבר, פרט לנוסחה של קיסינג'ר של SECURITY VERSUS SOVEREIGNTY, שאותה העלה במרץ 1973 בשיחות עם גולדה, שאז לא דובר על קו, לא דובר:

בר על גבול בטחון אלא דובר על סידורי בטחון - כאן הנקודה המיוחדת היתה עצם התפישה של שוני בין גבול מדיני ובין גבול בטחון, סקיוריטי-בוודר, סקיוריטי-ליין.

שר הבטחון ש. פרס:

סליחה, אני רציתי - - -

ראש הממשלה י. רבין:

לא, אני כבר מסכם.

שר הבטחון ש. פרס:

חשבתי שמפרידים, קודם שאלות ואחר-כך הערות.

ראש הממשלה י. רבין:

לא.

שר הבטחון ש. פרס:

מילא, אני מוותר.

ראש הממשלה י. רבין:

זה היה מעורפל, או שעירפלו את זה בכוונה, או שעדיין אין להם גיבוש, גם כוחות ישראליים וגם כל-מיני צירופים אחרים. לא ראיתי מקום להתחיל להיכנס לכל הפרטים האלה בשלב זה. הסתפקתי בקביעת העובדה שהיה ברור שיש הפרדה, כשהוא עצמו נותן דוגמה שנהר הירדן יכול להיות "סקיוריטי לייף". אז מה אתחיל לשאול אותו מי יהיה שם? זה יוצר אתר כך עוד שאלות, לא רק מי יהיה שם אלא שאלות אחרות. אולי דרך זה בכלל אפשר היה להגיע להסדרים פונקציונליים לפחות לאותו זמן, או תהיה בעיה של אדמיניסטרציה ישראלית מול נוכחות צבאית או נוכחות בטחונית. יש כאן הרבה דברים. לא חשבתי שמשלב זה של השיחות חשוב יותר מאשר לקבוע כמה דפוסים. אני לא הייתי מוכן לזה, לא הייתי מוסמך לזה. אני יכולתי להציג את העמדה שלנו. נשאלתי כאן האם ניסיתי להבהיר מה הוא חושב, כי נקודת הפתיחה שלי היתה גבולות בני הגנה, פרט לתקדים של שארם-א-שייך, ששם נאמר: נוכחות, שליטה, ולא הפרדנו שם אף פעם בין צבאית ובין אזרחית.

שר התיירות מ. קול:

אבל אנחנו אף פעם לא החלטנו להפריד בין גבולות

בטחון ובין גבול מדיני.

ראש הממשלה י. רבין:

לכן לא נכנסתי לענין, רק שמעתי. זאת נוסחה אמריקאית, לא נוסחה ישראלית. לכן אני בדברי דיברתי על גבולות בני הגנה - - -

שר התיירות מ. קול:

אשכול בשעתו דיבר על גבול בטחון - - -

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

בואו לא נעסוק עכשיו בהיסטוריה.

ראש הממשלה י. רבין:

לא הזכרתי. אני יכול ללכת על בסיס החלטות הממשלה. בהחלטות הממשלה נאמר שלגבי שארם-א-שיך מדובר על נוכחות ושליטה. לא מדובר על ריבונות. אני דיברתי על בסיס החלטות ממשלה. ובהחלטות ממשלה לא הייתה החלטה על הפרדה בין גבול מדיני ובין גבול בטחון. ולכן אני דיברתי על גבולות בני הגנה, שהם אחד ולא שני קווים. בתפישה הישראלית בהחלטות הממשלה אין הפרדה בין גבול מדיני ובין גבול בטחון.

ובכן, אני מפריד בין הצגת העמדה הישראלית, ובין שמיעת הרעיונות האמריקאים. ואת הנקודה הזאת הדגשתי תוך כדי מהלך השיחות. יש העמדות הישראליות. הדגשתי שאלו הן העמדות, ומדוע הן העמדות כפי שהן.

ענייני נפט: - לא עסקתי ולא דיברתי אתו בענייני נפט. הוא לא העלה את הנושא.

בענין מהות השלום: - אינני נכנס כרגע לשאלה מה הערבים יקבלו או לא יקבלו. תוך כדי השיחות אמרתי לו שחשוב שידע שסאדאת למשל (מהסורים בכלל אף פעם לא שמענו דבר דומה) עשה הפרדה בין שלום ובין נורמליזציה, ולא יכול להיות שאתך לפחות כנשיא תהיה אי-הבנה שהשלום כפי שאנו מתאר וכפי שאנחנו מדברים עליו הוא השילוב בין השניים. לא היה ויכוח על כך. אם הם יקבלו את זה או לא - זאת שאלה אחרת. את הסורים אני בוודאי עוד לא רואה מקבלים את ההגדרה הזאת.

שר התיירות מ. קול:

בעד כל רמת-הגולן? יסכימו מיד לשלום. מדוע לא? אם תחזיר להם את כל רמת-הגולן?

ראש הממשלה י. רבין:

אני לא יודע על סמך מה אתה אומר את זה. אני רק יודע דבר אחד: ממשלת ישראל בשנתו, ממשלת הליכוד הלאומי, הייתה מוכנה לנסיגה כוללת בסיני וברמת-הגולן חמורת שלום אמיתי, ולא קיבלנו על כך תשובה חיובית.

שר התיירות מ. קול:

אבל מאז חלפו הרבה ---

ראש הממשלה י. רבין:

יכול להיות. אבל אינני מפריד בעמדה הישראלית בין שלום ובין גבולות בני הגנה.

אין זה מקרה שאין התייחסות של סאדאת בשלב זה רק לענין השלום. יש התייחסות לנושא הפלשתינאי; ולנקודה אחת בדרכי הנשיא: הנשיא לא קיבל את העקרון של נסיגה כוללת. ואני חושב שחשוב להדגיש את זה, כי סאדאת הבין את זה, ולכן הוא מיוזם. כי כרגע ששוכרים את העקרון - אחר כך הנושא של מימדים הוא נושא למיקוח.

אני רואה את הענין הפלשתינאי עדיין כעמדה לא מגובשת אצלם בנושא זה, הנושא הפלשתינאי. אני חושב שהם עדיין בהתחבטות בנושא זה, ואינני יודע מה יהיה. כרגע הוא אמר מה שאמר בהקשר לנושאי המו"מ. בדרך הפתרון של הנושא הפלשתינאי הוא לא השמיע עמדות. מתוך דברי מחמ"ד יכולתי להבין שהעמדות שדירות וקיימות, כלומר גם הנושא של שלילת המדינה השלישית.

אף.15 - התגלו כמה בעיות קטנות ביכולתו של אף.15 לפעולה של מה שנקרא: "LOOKING-DOWN TARGETS", לא ביכולתו כ-INTERCEPTOR. לפי דעת בראון יש בעיות קטנות שהוא משוכנע שתוך כמה זמן הן ייפתרו. אלו אינן בעיות שמשנות את איכותו העיקרית של המטוס.

ענין הערבויות - הנשיא דיבר במושגים כלליים. אני הבהרתי שישראל עומדת כבסיס להגנתה על עצמה ועל גבולות בני-הגנה. זהו הבסיס לעמדה הישראלית, ועל כך אנחנו משתיים ונשתית את בטחוננו גם במסגרת הסכם שלום.

לא קיבלתי כל אינדיקציה מה הן העמדות הערביות. יכולתי בשיחה עם ואנס להתרשם בערך שיש ניואנסים בעמדות הערביות, בינם לבין עצמם. יש בעיה, וגם היא עלתה: בעיית הייצוג, שהסורים רוצים משלחת כוללת והמצרים לא ששים לזה. הבהרתי את העמדה הישראלית: אנחנו נגד משלחת כוללת, הסכמים חייבים להיות על בסיס דו-צדדי ועל בסיס בין מדינות, דו-צדדי.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

זאת גם העמדה האמריקאית?

ראש הממשלה י. רבין:

הנשיא חזר ביום השני ואמר:

"IT SHOULD BE ON A BILATERAL BASIS"

מואנס התרשמה שאין שוני, ואין סיבה שנשיא מצרים יתן לוואנס ויתורים. אם הוא מתכוון לעשות - הוא יעשה זאת לנשיא עצמו. לכן, בעמדות כפי שבאו לידי ביטוי בסיוורו של ואנס באשר למרכיבים של הסדר כולל, באשר לנושאים הקשורים במהלכים של ענין אש"ף - אין שוני.

בענין הרוסים - הנשיא לא דיבר על הרוסים, ולא היה לי ענין לעורר את הענין אתו. בכל-אופן, לא באופן יסודי. מה אני צריך לדחוף את הרוסים לתוך הענין? כידוע, ואנס נוסע לבריה"מ בסוף החודש הזה. ההגדרה של ואנס ביחס לרוסים היתה בערך כפי שהוא אמר כאן: לסייע הם לא יכולים, להפריע - כן. אני מניח שאם מדובר על ג'נבה והסדר כולל, הוא יצטרך לדבר אתם בנושא. איך, מה - מוקדם להעריך.

נושא של כורים לא עלה, כי ממילא אמרתי לוואנס
כפי שאמרתי פה. הם טרם סיכמו את ה-"STUDY" שלהם, ולא חשבתי שבדאי יהיה בשלב
זה להעלות את הנושא

בנושא הפלשתינאי אין סכנה ולא צריך להיכנס
למילכוד, אם נהיה דבקים בעמדה שלנו. ואינני רואה שום סיבה לשנות את העמדה
שלנו. אני יודע שיש עמדות אחרות; אני אינני מקבל אותן. מותר לי לא לקבל
אותן. יש החלטת ממשלה. אני בוודאי עומד במגעים. אני חושב שהחלטה נכונה.

בענין יחסים דיפלומטיים - הוא לא הגדיר את זה
כך. אבל הוא אמר: כל מערכת היחסים שצריכה להיות, כולל שיתוף פעולה תרבותי,
כולל הכל. לא אכנס כעת להערכות. אני חושב שצריך להציג את הדברים כפי שאנחנו
חושבים, בהקשר לדברים שאמר שד המשפטים: בנושא מה שכן חיובי, ובנושא שזה לא
תואם לעמדות שלנו - לומר את זה, ולומר את זה בפה מלא, בגלוי וכו'. זה לגבי
הנושא הזה.

אגב, אני צופה בעיות גם בהקשר ליחסינו עם
דרום-אפריקה. היתה לי שיחה עם השגריר יאנג. הוא היה יחסית, אפילו בנושא זה,
חיובי. הוא סיפר לי על ביקורו האחרון באפריקה, ועל שיחה עם שליט ניגריה. הוא
אמר שהוא היה האפריקאי היחידי כנציג מדינה אפריקאית שחורה שהעלה את בעיית
דרום-אפריקה. התשובה של יאנג היתה טובה מאד: שישאל לא מקימת מערכת יחסים
שונה, ובוודאי יש סיבות לישראל, לאור המציאות הערבית וכו' - נתן תשובה טובה.
הוא אמר ששליט ניגריה לא התמיד בהטרדה. אבל אין ספק שאחרי כנס קהיר והסיוע
הכספי המאסיבי שהוחלט עליו על-ידי סעודיה למדינות אפריקה השחורות יהיו תוצאות
באז"ם. ומצרים היא המדינה.

אגב, אמרתי לנשיא: דובר על הסכמיות עם המצרים. היה לנו יסוד להבנה - ואמרתי: אחרטון, תגיד אתה: האם לא היה לנו יסוד להניח שיהיה EASING או REDUCING OF THE LEVEL של התעמולה המצרית נגד ישראל? והוא אמר: נכון. אמרתי: תראה עכשיו בכנס, מי הגורם הדוחף להעלאת הנושא באו"ם ובמועצת הבטחון, ויהיה דיון במועצת הבטחון על דו"ח המזכ"ל, ואני חושב שהמצרים יחדרו את הענין עוד יותר סביב בעיית ההתנחלויות, כי הם מרגישים שזה נושא שהאמריקאים "קונים" אותו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

האמריקאים כבר הצביעו נגדנו בענין ההתנחלויות.

שר הבטחון ש. פרס:

פהמי כבר פירסם איום לישראל בענין ההתנחלויות.

453. אישדור הסכם הקפה הבינלאומי, 1976

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

מדובר באישדור של הממשלה להצטרפות ישראל להסכם הקפה הבינלאומי. היינו חברים בהסכם זה עד 1972. בהסכם זה משתתפות רוב מדינות העולם המערבי. זהו הסכם בין ספקי הקפה והרוכשים העיקריים שהן ארה"ב וגרמניה המערבית. ב-1972 לא מצאנו לנכון להמשיך את חברותנו, משום שמצב הקפה בעולם היה כזה שיכולנו להשיגו לא בדרך ההסדר הזה ובמחירים יותר זולים. אבל עכשיו, לאור

מה שקורה בתחום הקפה ברור שמבלי להיות חברים בהתארגנות הזאת אנחנו עלולים לחשאר בלי קפה. ולכן מתבקש האישור.

שר התיירות מ. קול:

אולי נתחיל לגדל קפה?

שר החקלאות ושר התקשורת א. און:

לא נגדל.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

זה מתואם עם משרד החוץ, ואני מבקש את אישור

הממשלה.

ראש הממשלה י. רבין:

יש הסתייגות? - זה מאושר.

מ ח ל י ט י מ :

:

לאשרר את הסכם הקפה הבינלאומי, 1976, כפי שאושר בהחלטה של מועצת הקפה הבינלאומית ביום 3 בדצמבר 1975, ומייפים את כוחו של שר המסחר והתעשייה בכל הנוגע לחשחחפותה של מדינת ישראל כצד להסכם זה. (נוסח ההסכם נמצא במזכירות הממשלה).

454. אשרור פרוטוקולים המתקנים את אמנת התעופה האזרחית הבינלאומית

שר התחבורה ג. יעקבי :

מדובר באשרור פרוטוקולים המתקנים את אמנת התעופה האזרחית הבינלאומית, החלטות שנחקלו בפורומים בינלאומיים משותפים, לתיקון אמנות תעופה מסוימות שפרטיהן מופיעות בתיק, וישראל מתבקשת כמו כל אחת מחברות הארגון לאשרור את התיקונים שנחקלו גם על דעתה ולהסמיך את שר החוץ לתתם על האמנה הזאת.

ראש הממשלה י. רבין :

אין הסתייגות. הענין מאושר.

מ ח ל י ט י מ :

:

(א) לאשרר את הפרוטוקולים לתיקון אמנת התעופה האזרחית הבינלאומית שנחתמה בשיקגו ביום 7 בדצמבר 1944 (להלן - האמנה), המפורטים להלן:

(1) פרוטוקול בדבר תיקון סעיף 48(א) לאמנה, שנחתם ברומא ביום 15 בספטמבר 1962;

(2) פרוטוקול בדבר תיקון סעיף 50(א) לאמנה, שנחתם בניו-יורק ביום 12 במארס 1971;

- (3) פרוטוקול בדבר תיקון סעיף 56 לאמנה, שנחתם בוינה ביום 7 ביולי 1971.
(הפרוטוקולים נמצאים במזכירות הממשלה).
- (ב) להפקיד את כתב האישור של הפרוטוקולים האמורים בידי ארגון התעופה האזרחית הבינלאומית, כאמור בהם.
- (ג) לייפות כוחו של שר החוץ לבצע החלטה זו.

455. הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס. 11), תשל"ז-1976

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

נוצר מצב מוזר: הבאתי הצעת חוק לכנסת בענין ארמיניסטרטיבי שנפריע לנו מאד בהכנת שנת הלימודים: האם צריך להתייעץ בוועד החינוך בכל נושא של הפניית תלמיד לחינוך מיוחד וכו'. ומסימני הימים האלה, לא חשבתי שזאת תהיה בעיה בין-מפלגתית, אבל נוצר תיקו בהצבעה. נכנסו אנשי ליכוד, והיו"ר היה איש הליכוד, והחליטו נגד (זה נתקבל ב-4 לעומת 4). אחר כך התחרטו על זה, אבל עובדה. זה היה ביום רביעי, בשעה ארבע, אחרי 16 הצעות לסדר-היום.

על פי הצעת היועץ המשפטי לממשלה אפשר עוד לתקן את המעוות אם הממשלה תחליט שהיא מגישה מחדש את חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) תשל"ז, והיא מבקשת מוועדת הכנסת על פי סעיף 87 לחקנון להתיר את הדיון בהצעה מבלי שתונח על שולחן הכנסת בזמן. ואני מבקש אישור הממשלה.

ראש הממשלה י. רבין:

אם אין הסתייגות - זה מאושר.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני רוצה להציע לשר החינוך, אם תיחקל בקושי אצל האופוזיציה, יכול להיות שהשאלה תיפתר אם זאת תהיה הוראת-שעה לשנה הנוכחית, והיתר נראה אחרי כן.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

הוראת שעה בלי חוק?

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

חוק הוראת שעה.

מחליטים:

:

- (א) להגיש מחדש לכנסת את הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס. 11), תשל"ז - 1976;
- (ב) לבקש מוועדת הכנסת, על פי סעיף 87(ג) לחקנון הכנסת, להחיר הדיון בהצעת החוק מבלי שהיחה מונחת על שולחן הכנסת לפחות יומיים.

456. הכרה במכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל על שם שנקר כמוסד להשכלה גבוהה

שד התיירות מ. קול:

אני חושב שצריך לאשר את זה.

שד החינוך והתרבות א. ירלין:

כהתייחסות למוסד להשכלה גבוהה יש שלושה שלבים:
(א) הוא מקבל על פי החוק רשיון להתקיים; (ב) הוא מוכר כמוסד להשכלה גבוהה; (ג)
הוא מגיע לשלב הסופי, שהוא רשאי להעניק תואר אקדמי.

לגבי המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל על-שם שנקר, מה שהתקבל עד עכשיו הוא שדק ניתן לה רשיון להתקיים. לשנתי המוסד הוא ברמה שהמועצה להשכלה גבוהה כבר הכירה בו כמוסד להשכלה גבוהה, והיא רואה אותו כבשל להענקת תואר - שאמנם עוד לא הוחלט בדיוק מה הוא - בשתי מגמות: טכנולוגיה של הטקסטיל והמגמה הכימית. בכל מקרה מדובר בתואר ראשון, ואין כוונה מעבר לזה. זה המוסד היחידי בארץ שעוסק בתחום הטכנולוגיה של טקסטיל. אין מגמה כזאת בשום פקולטה הנדסית. על פי החוק גם החלטה בעלת אופי אקדמי של הכרה במוסד ואישור להעניק תואר מחייבת אישור הממשלה.

שד התיירות מ. קול:

אני מחייב מאד את ההצעה, כי זהו אחד המוסדות הטובים שיש לנו בארץ, ואין שני לו, ואין כאן שום כפילות.

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

אתה כבר ביקרת את כל המוסדות, ו"אין שני לו"?

שר התיירות מ. קול:

במגמה הזאת.

ראש הממשלה י. רבין:

יש הסתייגות?

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

אני מצביע נגד.

השר ג. האוזנר:

מדוע?

ראש הממשלה י. רבין:

כי הבעיה היא בין הטכנאים וההנדסאים.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

כשאני הייתי שר העבודה - הייתי בעד.

ראש הממשלה י. רבין:

האם יש עוד הסתייגות, פרט לזו של שר העבודה? -

ההצעה אושרה.

מחליטים:

(נגד 1 קול): להכיר במכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל על שם שנקר, כמוסד להשכלה גבוהה, במגמות טכנולוגיה של טקסטיל וכימיה של טקסטיל.

457. הצעת תקציב רשות השידור לשנת 1977

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אנחנו צריכים להגיש את תקציב רשות השידור לוועדת הכספים. אין חילוקי-דעות עם האוצר. התקציב משקף את ההתייקרות ואת הצד של משרד התקשורת. והכנסת תאשר לפי הפרוצדורה רק ארבעה חודשים מתוך ההסכם הזה.

תקציב רשות השידור כפי שהוגש בפירוט רב ביותר בנוי על-כך שבעצם אנחנו מחויקים את התחנה ברמה הנוכחית. אינני רוצה בהזדמנות זו להיכנס לבעיות של רשות השידור שלנו, לא מבחינת התוכן של השידורים אלא

מבחינת רמתה ומודרניותה של התחנה. יש לה בעיות קשות מאד גם בתחום הבינוי וגם בתחום הציוד, אבל ברור שבשנה זו אי-אפשר להציג את השאלות הללו בהיקף הרחב, והתקציב לשנה הבאה - והוא יאושר בכנסת רק לארבעה חודשים, על פי מה שנהוג לגבי תקציב המדינה, אם כי נתנו את החמונה בשלמותה - איננו מאפשר הכנסת אלמנטים חדשים. אולי יש כאן 6 מיליון ל"י להעמקת שידורים בטלוויזיה בתחום הדוקומנטרי וההפקה העצמית הישראלית. אבל בסך-הכל זהו תקציב שמבטא את החזקת הקיים. רוב התוספות הן תוספות טכניות שפתרו ויכוחים שהיו לנו בעבר הרחוק, למשל בין רשות השידור ומשרד התקשורת. בסך-הכל משלמים למשרד התקשורת להחזקת המשרדים לגלים הקצרים, המשרדים לחו"ל, המשרדים של רשת ד' של השידור הערבי, וטענת משרד התקשורת היתה שלא שילמנו תשלומים דיאליים. רוב ההכנסה בתקציב הולכת לזה. וכן דברים נוספים שהוטלו על רשות השידור לגבי מלווה מעסיקים ומימון מס-ערך-מוסף שזל גם על הוצאות הרשות. הגידול הריאלי שיאפשר לנו תכניות מקוריות אינו עולה כאמור על 6 מיליון ל"י.

הצעת התקציב מאוזנת. ואני מזכיר לחברי הממשלה שמקורות ההכנסה של רשות השידור הם כראש וראשונה אגרות הרדיו והטלוויזיה המוטלות על הציבור. מתוך התקציב של 400 מיליון ל"י, ההכנסות מן האגרות של הרדיו והטלוויזיה יגיעו לקרוב ל-230 מיליון ל"י. יש תהליך אדמיניסטרטיבי של העמקת הגבייה. לאחרונה גם הסכימה ועדת הכספים של הכנסת שמול כל אחוז אחד של העמקת גבייה מעבר ל-5% היא אפילו המליץ בפני האוצר על תוספת לרשות השידור. אני מחשיב את התהליך הזה של העמקת הגבייה.

ההכנסות הנוספות הן מפרסומת. נצטרך להעלות את תעריפי הפרסומת ב-35%, על פי ההתייקרות. וגם כאן נגיע להכנסה ניכרת.

חשד לקליטת העליה ושד השיכון ש. רוזן:

גם את האגרה יעלו ב-35%?

שד החינוך והתרבות א. ידלין:

האגרה תעלה קצת פחות מ-35%, כי ההנחה היא שזהיה העמקת גבייה ב-5%, ואם רשות השידור תעמיק את הגבייה מעבר לזה - המלצת ועדת הכספים היא שיסכימו להעלאת האגרה או שתמליץ בפני הממשלה להעלות את התקציב.

ההשתתפות של הממשלה עצמה קטנה יחסית, ומכסה בעיקר את האלמנטים שהם מעבר לרשות השידור: השידורים לחו"ל, השידורים לעם היהודי, השידורים לבריה"מ, השידורים הערביים וכו'.

בזה אני מסתפק בדברי הפתיחה. אם יהיו שאלות -

אענה.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מבין שצריך לקבל את אישור ועדת הכספים כחלק מההסדר הכללי של תקציב ארבעת החודשים.

שד התחבורה ג. יעקבי:

יש נושאים שאינני בטוח כלל שמוצדק לתמוך בהם על-ידי סובסידיה. אחד הנושאים האלה הוא רשות השידור. זה לא נושא סוציאלי, זה לא נושא כלכלי מועדף, זהו מפעל שעל פי כל הגיון אלמנטרי, במצוקה התקציבית הקיימת אינני בטוח כלל שצריך השנה שחקציב המדינה יתמוך בו ב-57 מיליון לירות.

ראש הממשלה י. רבין:

אתה מוכן להתיר להם או מקורות הכנסה כמו

פרסומת?

שר התחבורה ג. יעקבי:

אני מוכן להתיר להם העלאת אגרות לכיסוי כל הפער הזה. ואינני רואה בזה בעיה שתקציב המדינה צריך לשלם לה סובסידיה. זאת דעתי. לפי ההגיון הקיים זה נראה לי דבר לא מוצדק, אם לא באופן מוחלט - לפחות חלקית.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

יש שידורים בערבית, יש שידורים לגולה...

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

שהם לא עסקיים.

שר התחבורה ג. יעקבי:

מה לעשות שיש לי אמביציה מוגבלת: להביע רק את דעתי. אני יודע שזאת אמביציה לא מקובלת, אבל - - -

שר המטטרה ושר הפנים ש. הלל:

מותר באמביציה זאת להעיר גם הערה עניינית.

שר התחבורה ג. יעקבי:

אני מעיר על דבר שמוצג כאן ושיש בו 57 מיליון לירות סובסידיה ממשלתית בענין שאינני בטוח שאיננו יכול לחיות מחוליתו שלו. זהו בור שיכול לחיות מחולייתו שלו.

שנית, אני מבין משר החינוך שהטלוויזיה והרדיו יפעלו בשנה הבאה ברמת הטיפול הנוכחית שלהם. קרי: לא נכנסים לעידן הצבע ולענין המחול. לא נכנסים לנושאים מרעננים ומגוונים שכיום לא עוסקים בהם. פועלים ברמה הקיימת. הייתי מבקש אישור על כך.

שלישית, אני שואל: יש חברים ברשות השידור, עובדים בכירים, שמדברים על הצורך בשינוי המבנה של רשות השידור. ומאחר ובעמוד 19 מופיע גם המבנה, כלומר גם הוא מוצג בפנינו כבסיס להחלטת הממשלה המתבקשת - הייתי רוצה לשאול אם השר הממונה בחן את הצורך ואת האפשרות, את ההצדקה לשינוי המבנה של רשות השידור, ואני מניח שאתה יודע למה אני מתכוון.

השר י. ירליין:

אינני מבין את הרמז.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

שינוי המבנה, או שינוי החוק?

שר התחבורה ג. יעקבי:

שינוי המבנה המינהלי. אנשים בכירים ביותר ברשות מסתובבים ואומרים שיש למשל צורך במערכת יותר אינטגרלית מתוך כפיפות ישירה של הטלוויזיה והרדיו והרדיו ליו"ר הוועד המנהל שיהיה אדם בתפקיד FULL TIME, ויהיה אחראי גם ישירות, גם מינהלית. זאת הערה ששמעתי משנים-שלושה אנשים מרכזיים ברשות השידור, וזהו בהחלט שינוי מבנה משמעותי מאד.

שנית, הייתי מציע ששר החינוך יוסמך להציע גם תקציב-ביניים אם יהיו תקלות פרלמנטריות או אחרות בהקשר זה.

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

בקשר להערתו של שר התחבורה על 57 מיליון לירות השתתפות ישירה מתקציב המדינה - כמה הכנסה היתה לרשות השידור אילו גבינו אגרת טלוויזיה ורדיו מתושבי השטחים? יש לנו הערכה על כך? אינני מציע לממשלה לעשות זאת. אני רק שואל את זה על סמך השאלה של שר יעקבי בדבר צמצום הסובסידיות.

שר לקליטת העליה ושר השיכון ש. רוזן:

אני שואל את שר החינוך: השידורים בגלים קצרים לארה"ב ולדרום-אמריקה כתוב שאינם מופעלים או אינם מופעלים במלואם בגלל סירובם

של הטכנאים. זה נמשך נדמה לי כבר שנה או שנתיים, ואני רוצה לשאול: מה נעשה כדי להפעיל את החשקעה הגדולה הזאת, את העניין החיוני הזה?

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה לשאול את שר החינוך: האם היה ברשות השידור דיון כלשהו על ערוץ שני בטלוויזיה, שיהיה מבוסס על פרסומת מסחרית מבוקרת, כפי שקיים לגבי הגל הקל? אני זוכר את הויכוח על הגל הקל. הפרסומת הוכיחה את עצמה, ואפשר לעשות את זה בצורה אתראית מאד, ולא צריך לפחד מזה. כל השנים אני בעד זה ומציע שנעשה את זה, כי אין לנו אפשרות לערוץ שני. מצבנו לא טוב בכך שיש לנו רק ערוץ אחד. יש לנו למעשה ערוץ שני, אבל זה מירדן. על ידי כך אנחנו במצב לא טוב. ירדן מגישה חכניות מתאימות בשבילנו בערוץ השני, וצריך לראות את הדברים הללו. אני שואל איפוא האם במקום כלשהו היה בכלל דיון על הדבר הזה, ומה הסיכוי?

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני רוצה לומר לשר התחבורה: אתמול הוא היה בישיבת ועדת השרים לענייני כלכלה, ואולי שמע את ההתלבטות של שר מסו"ת לגבי ההעלאה שאישרנו, כיוון שיש השלכה להעלאה הזאת במשהו על התחשיבים של אנשי התעשייה. עם זאת אישרנו אותה. לא כל שכן כשאתה מדבר על עוד 57 מיליון לירות. אני מתאר לי את ההשלכות שהיו יכולות להיות גם לגבי האגרה וגם לגבי הפרסומת. זאת הערה ראשונה, ואני מציע לאשר כפי שהעניין הוגש.

נקודה שניה: היו בירורים לגבי פרסומת מסחרית, ואמרנו שאיננו נוגעים בדבר. מתרוצצות כל-מיני מחשבות לגבי הטלוויזיה. צר לנו מה שצתרחש בטלוויזיה מבחינת האחרייות, אני יכול לומר. אבל מתרוצצות כל-מיני מחשבות, ואולי הממשלה הבאה תתפנה פעם ותבחון אותן, אם זה ערוץ שני או הצעות מסחריות קוסמות מאד; אולי להקים כמו באנגליה עוד טלוויזיה, שזאת תישאר

טלוויזיה ממשלתית, עם שינוי-חוק מסויים, ותהיה טלוויזיה מסחרית עם גוף ציבורי כפי שמתנהל באנגליה, שם יש שני גופים. אבל אלה הם דברים לעתיד, מוסיקה לעתיד לבוא, והיום אני מציע לאשר את הדברים כפי שהם.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

מאחר שאני שותף למגמה שהכיע השר יעקבי, אני רוצה לציין שבשנה זו ירד לעומת השנה שעברה החלק היחסי של השתתפות תקציב המדינה בתקציב הכולל של רשות השידור. לפי החשבון שלי זה היה 18%-19% בשנה שעברה, ובשנה זאת זה רק כ-14%.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

נומינלית זה נשאר אותו דבר.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני רואה זאת כהתפתחות בכיוון הרצוי, אלא אם

יראו לי שאני טועה.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אתה לא טועה. נומינלית זה היה בדיוק אותו

הסכום.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

הירידה היא בערך ב-4.5% עד 5%.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

כאשר להשתתפות הממשלה בתקציב רשות השידור, אינני רוצה להאריך עכשיו כדיבור. אני סובר שההשתתפות היא מוצדקת, מפני שגם טלוויזיה כללית וגם רדיו צריכים להיות חינוכיים ותרבותיים, גם אם הם לא לימודיים. זהו מכשיר אדיר בהפצת תרבות, אמנות, אינפורמציה והשכלה, גם הרדיו וגם הטלוויזיה. ומותר למדינת ישראל - בכל-אופן כשר חינוך ותרבות אני רואה מדי פעם שיקולים די רציניים - להשתתף בתקציב רשות השידור לצרכים תרבותיים ואמנותיים.

לדוגמה: הם מחזיקים תזמורת. בשבילי זאת תזמורת ירושלים. אני חושב שבכל עיר גדולה בישראל צריך שתהיה תזמורת, למרות שאנחנו מדינה קטנה. זאת המדיניות שבנינו - - -

שר התיירות מ. קול:

כאמת יש. בחיפה וגם בחולון יש תזמורת.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

נכון. צריכה להיות, וזה מה שביצענו. ואם רשות השידור מקיימת תזמורת של עיר-הבירה - זה לא אבסורד שאנחנו גם עוזרים לה. אבל העזרה שלנו היא באמת מינימלית, והיא מכסה בעיקר משימות לאומיות כלליות של המדינה. בית השידור הערבי הישראלי, שמשדר בעצם לאוכלוסיה הערבית בישראל,

משטחים ומעבר למדינת ישראל, עולה לנו כ-35 מיליון לירות. זוהי משימה מדינית. זה לא ביונס, לא עסק, אם כי יש לזה מאזינים רבים. לכן, אם אנחנו משתתפים מתקציב המדינה, והתקציב הזה נשאר נומינלית כמו בשנה שעברה, והוא מכסה גם דברים שהטלנו על עצמנו, מס מעסיקים וכו', ומשתתפים ב-35 מיליון לירות בשידורים הערביים בלבד, וכבר אינני מדבר על השידור לבריה"מ והשידור לעם היהודי - נדמה לי שהעזרה הממשלתית היא קטנה מדי ולא גדולה מדי.

כאשר להעלות האגרות, באמת הייתי סבור שצריך להגדיל את האגרה. אגרה משולבת שעולה לירה או לירה-ורובע ליום, גם רדיו וגם טלוויזיה, כשאתה רואה סרט ומקבל חדשות יותר מבעתון וכו' - זאת לא הוצאה. אבל כאן אנחנו תלויים בכנסת. ואנחנו מדברים על המצב של היום, שאין מרות קואליציונית. והכנסת לא נטתה להעלות את האגרה, כי זה לא פופולרי; אנשים לא אוהבים לשלם יותר מסים. לכן הדרך הזאת חסומה בפנינו. גם היום לא השגנו מהכנסת כל מה שרצינו, פרט להבטחה שאם נעמיק את הגבייה תהיה הכנה מצד הכנסת לצרכי רשות השידור. יש שידורים שעדיין לא מופעלים לדרום-אמריקה, משעה 1 עד 5 בבוקר, בגלל חוסר הסכם עבודה עם הטכנאים. הדרישות היו כאלה שלא יכולנו להיענות להן, ולא רצינו ליצור תקדימים של עבודת לילה שיעברו לכל המשק. אבל יש על כך מו"מ, ועם הרגיעה שהגענו אליה בהסכם השכר ייתכן שנגיע להכנה עם הטכנאים ונחדש את השידורים בשעות אלה. יש שידורים, אבל בשעות האלו, שהן טובות ליבשת ההיא, אנחנו עדיין בבעיות בגלל חוסר הסכם עבודה עם הטכנאים.

ענין צבע לא עומד על הפרק משלכ זה. איננו רוצים לרחוף את האוכלוסיה בישראל להחליף מכשירים. זה יהיה בולמוס קניות מטורף, ועל רקע זה איננו מדברים על צבע. יש לנו היום דילמה: היום אי-אפשר לקנות מצלמות אלא לצבע. במידה שנקנה מצלמות לצבע, הן יהיו לצילום בצבע אבל לשידור בשחור-לבן, ורשות השידור יודעת שלא קיבלה אור ירוק - - -

ראש הממשלה י. רבין:

כצלם-חובב אני יודע שאין הבדל במצלמה בין צבע ולא-צבע. אפשר לצלם בשחור-לבן גם במצלמה של צבע.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

אם יש הבדל - תעשה יצוא.

שר החינוך והתרכות א. ידלין:

זה שיקול: לצלם בצבע ולשלוח לחו"ל. זה כיוון שנלך בו. כלומר, אם נרכוש - נרכוש מצלמות מודרניות, וננצל אותן ליצוא.

בענין מבנה רשות השידור (שאלה של השר יעקבי):
יש לי דעה על בעיית המבנה. כשהנושא הזה יהיה אקטואלי אני רואה כאן אפשרות לשינוי. בשלב זה אינני מציע לעסוק בנושא זה. והיות ואינני מציע לעסוק בנושא - אני חושב שמוטב שלא אומר את דעתי על השינוי האפשרי. היום הטלוויזיה מתנהלת על פי החוק, רשות השידור מתנהלת על פי החוק, כשהיו"ר איננו עובד באופן מלא אלא רק לצורך ישיבות. והאחריות לניהול רשות השידור היא על המנכ"ל. הוא היחידי שמוזכר בחוק. לא מוזכר בחוק לא מנהל הרדיו ולא מנהל הטלוויזיה, וכך אנחנו מפעילים את רשות השידור.

בנושא של פרסומת וערוץ שני: רשות השידור, הוועד המנהל לפחות, גם ההנהלה, החליטו על פרסומת בטלוויזיה לאלתר. היו רוצים את תמיכת הממשלה והכנסת כנדון. ברור שבלי תמיכת הממשלה והכנסת לא תונהג פרסומת בטלוויזיה. הממשלה (ממשלת גולדה) בשנתו החליטה נגד פרסומת בטלוויזיה. ההודעה אושרה בכנסת. ולכן אין לנו מנוס, להערכתי, גם ציבורית, אלא להמשיך בדרך

הקיימת. חשר אלון הציע בשעתו בממשלה גולדה להנהיג פרסומת, והוחלט נגדו. הוא מסר אפוא הודעה בכנסת, והכנסת אישרה את הודעת הממשלה. לכן גם חוקית וגם ציבורית שינוי בנדון צריך להגיע לממשלה ולכנסת. אינני חושב שהיום הענין בשל, ולכן לא נקטתי יזמה. ובימים אלה בוודאי אין טעם להביא את הנושא הזה לדיון בממשלה, אם כי רשות השידור החליטה. אבל נכון שיש מקום לשיקול שפרסומת מסחרית תונהג רק כשהיה ערוץ שני, כדי לאפשר בטלוויזיה כמו ברדיו שיהיה ערוץ שבו לא נכנסת פרסומת, כמו גל א', שלא מפריעים בו על ידי פרסומת, ויהיה ערוץ עם פרסומת. ברור שאם תהיה פרסומת - נסכים רק לפרסומת מבוקרת, רק לפרסומת שהיא בין תכניות, לא לנוסח האמריקאי אלא לנוסחים אחרים.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אתה מתנה פרסומת בקיום ערוץ שני?

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

לא חיוויתי כרגע את דעתי. אמרתי שאינני מביא לממשלה את נושא הפרסומת למרות שיש החלטה ברשות השידור. אמרתי שיש יסוד למחשבה לקשור את ענין הפרסומת לערוץ שני, כי אז אתה מאפשר בטלוויזיה כמו ברדיו את הסידור של שידורים ללא פרסומת ושידורים עם פרסומת, כמו שקיים באנגליה. בבי.בי.סי. אין פרסומת, ואילו התחנה העצמאית בנויה אך ורק על הכנסות מפרסומת. יש מי שסבור שאי-אפשר לגייס לערוץ שני, לתחנת טלוויזיה שניה, השקעות מבחוץ כך שכל ההוצאה תבוא מהשקעות שבחוץ. אינני חושב שזה חל על מדינת ישראל הקטנה. כי ערוץ שני קשור במשדורים שיאפשרו אותו, וההשקעה הגדולה היא במשדורים, השקעה שצריכה להיות במשדוד התקשורת. מה עוד שבשארל קשה לי להניח שנוכל להתחיל בערוץ שני מבלי שנוכל להגיע לכל פינה בארץ. ייתכן שהשקעה קטנה יחסית נדרשת לערוץ שני כדי לכסות 65% מהארץ ואת רוב האוכלוסיה. אבל לא נגיע לאילת, לא נגיע לקרית-שמונה, לא נגיע לבקעת-הירדן אלא אם נשקיע השקעות של מאות מיליוני לירות

במשדורים עם תחנות-תמסורת ועם תחנות-ביניים שיבטיחו כיסוי הארץ כולה. זה משבילי העיכוב. לכן אינני רואה במצבנו הכלכלי כדבר ריאלי להגיע לערוץ שני.

שר התיירות מ. קול:

אבל יש ערוץ שני - ירדן.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

נכון. זה הנימוק ללכת לערוץ שני. יש לוויין ערבי לעבע. זה נכון. אבל בשלב זה לא הייתי ממליץ להיכנס לחשקעה מרחיקת לכת. מה גם שרק חשקעה כזאת חבטיח שנכסה את הארץ כולה.

לשאלה כמה אפשר לגייס מחשטחים אינני יכול

לענות.

ראש הממשלה י. רבין:

אני חושב שאיש איננו יכול לתת כאן הערכה מוסמכת. השאלה של חשר ברעם נשארת אפוא ללא תשובה.

המנכ"ל י. לבני:

מדברים על 15 מיליון לירות במידה ונצליח להגיע להעמקה. הסיכוי שנגבה הוא קטן.

ראש הממשלה י. רבין:

מוצע כרגע לאשר תקציב ארבע-חודשי (אינני נכנס לניסוח ההחלטה), מתוך הנחה שאנחנו ממילא ערב בחירות, במצב פרלמנטרי כפי שהוא, עם יכולת מוגבלת מאד להכניס שינוי מהותי בכל הקשור למדיניות שהיתה נקוטת עד כה, ולכן ההנחה היא גם שדמת השירות תהיה פחות או יותר בהתאם לרמה המקובלת היום, כי זאת מסגרת התקציב. באשר לשאלה איך לצמצם את השתתפות המדינה - זהו נושא הרבה יותר רחב, הרבה יותר מקיף. אנחנו אחת המדינות היחידות בעולם שקיימת בהן אגרה; יתר רשתות השידור בעולם מכסות בדרך-כלל את השידור על ידי פרסומת ולא על ידי אגרות.

המנכ"ל י. לבני:

יש אגרה בהרכב ארצות. אבל יש בהן אגרה

ופרסומת.

ראש הממשלה י. רבין:

באנגליה יש אגרה?

המנכ"ל י. לבני:

באנגליה כן.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

רק בארה"ב זה בנוי על פרסומת.

ראש הממשלה י. רבין:

מכל מקום, זה בוודאי לא נושא לדיון והכרעה עמשיו. לכן אני מציע שיאושר התקציב על בסיס הצעת ההחלטה כפי שמוצגת כאן. אם אין הסתייגויות - זה מאושר. תודה רבה.

מ ח ל י ט י ם :

:

לאשר לרשות השידור תקציב הוצאה לתקופה 1.4.1977 - 31.7.1977 בסך של 107 מיליון ל"י ואומדן הכנסות לשנת 1977 בסך של 401.2 מיליון ל"י.

שר האוצר מוסמך להגיש את הצעת תקציב ההוצאה של רשות השידור לתקופה 1.4.1977-31.7.1977 ואומדן ההכנסות של רשות השידור לשנת 1977, בשם הממשלה, לאישור ועדת הכספים של הכנסת.

(הצעת התקציב נמצאת במזכירות הממשלה).

458. נוכחות שרים בקבלות-פנים מטעם הנציגויות הזרות בישראל

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

היעדרם של שרים מקבלות-פנים שנציגויות זרות עורכות בעיקר לרגל חגגן הלאומי נתפש כזלזול בחשיבות המדינה שלהם או בחשיבות הנציגות שלהם. בדרך-כלל שרים בישראל בהשוואה לשדים בחו"ל מוקירים וגליהם מעניינים לאומיים, פרט לכמה נציגויות "מיוחדות". אין בעיה לגייס שרים לקבלות-פנים של ארה"ב, בריטניה, גרמניה, צרפת, אפילו של רומניה במידה מסוימת. מחחילה בעיה בנציגויות אחרות, לעתים קרובות גם נציגויות ממקומות בירושלים.

אני יודע מהדיווחים שלנו למשל, כשעורכים קבלת-פנים ביום העצמאות נוהגים לדוות בין השאר מי היו נשואי-הפנים שנענו להזמנה, כמה שרי ממשלה באו, וזה חמיד נחשב לאינדיקציה. אני עצמי מקדיש לזה לא מעט מזמני, וזה לא החלק החביב של תפקידי אבל אני עושה זאת מתוך הקרבה עצמית, והולך לרוב קבלות-הפנים. בכל-זאת יש מקרים לא מעטים שנעדרים שרים, ולא מזיק אם נוסף לשר החוץ ימצא שם עוד שר. אבל לפחות אחד חייב להיות.

כדי לאפשר הסדרת הבעיה בצורה מכובדת אני מבקש שהממשלה תחליט (אני חושב שזאת לא ההחלטה הראשונה; עוד בממשלות קודמות הוחלט כך אבל בממשלה הזאת עוד לא הוחלט) שבקבלת-פנים כזאת יהיה לפחות שר אחד, וזה יתואם על ידי מזכיר הממשלה שיוציא הוראות איך להבטיח זאת, על ידי הלשכות. למשל: אני מניח ששר שירצה בעצמו ללכת לקבלת-פנים כזאת, אולי מתוך היכרות או משום שביקר באותה ארץ, והוא נענה להזמנה - לשכתו תדווח למזכיר הממשלה, ולא יהיה אז צורך לטרוח ולגייס שר נוסף. אבל יהיו מקרים שצריך יהיה לגייס שרים, לפי תור, תוך תיאום עם לוח הזמנים. לכן דרושה החלטה פורמלית, והשרים יתנו הנחיה לראשי הלשכות להתייחס לכך בכל הרצינות. כי אם יפסיקו להיענות - יתחילו להיפגע.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

לשיקולו של שר החוץ אני רוצה להעלות מחדשה:
אינני בטוח שקבלת החלטה פורמלית המחייבת שרים להשתתף בקבלות-פנים משרתת את
המטרה שאותה רוצה שר החוץ לשרת. אולי אפשר להסתפק בפנייה של שר החוץ לחברי
הממשלה, ובנכונות להיענות.

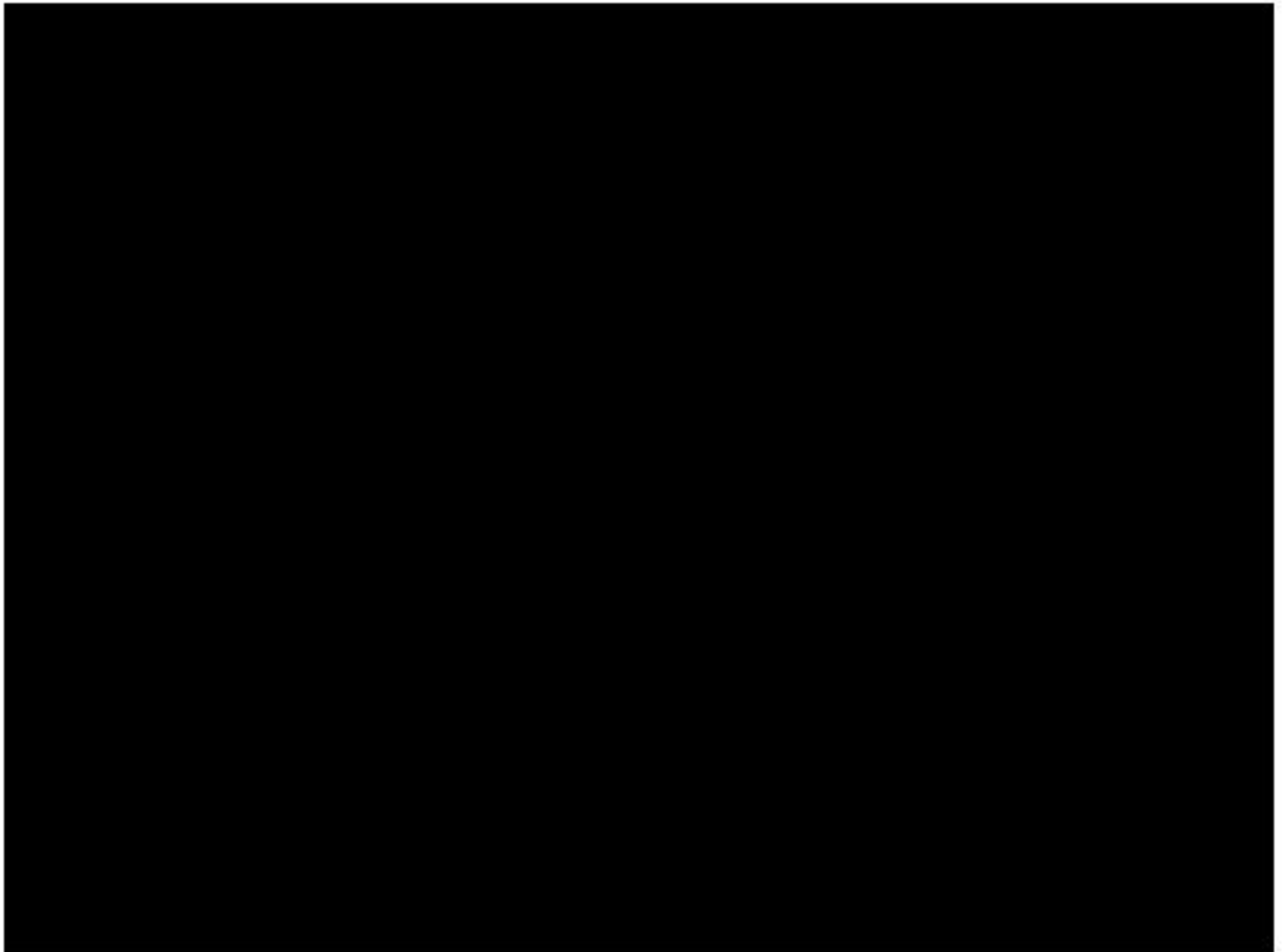
סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

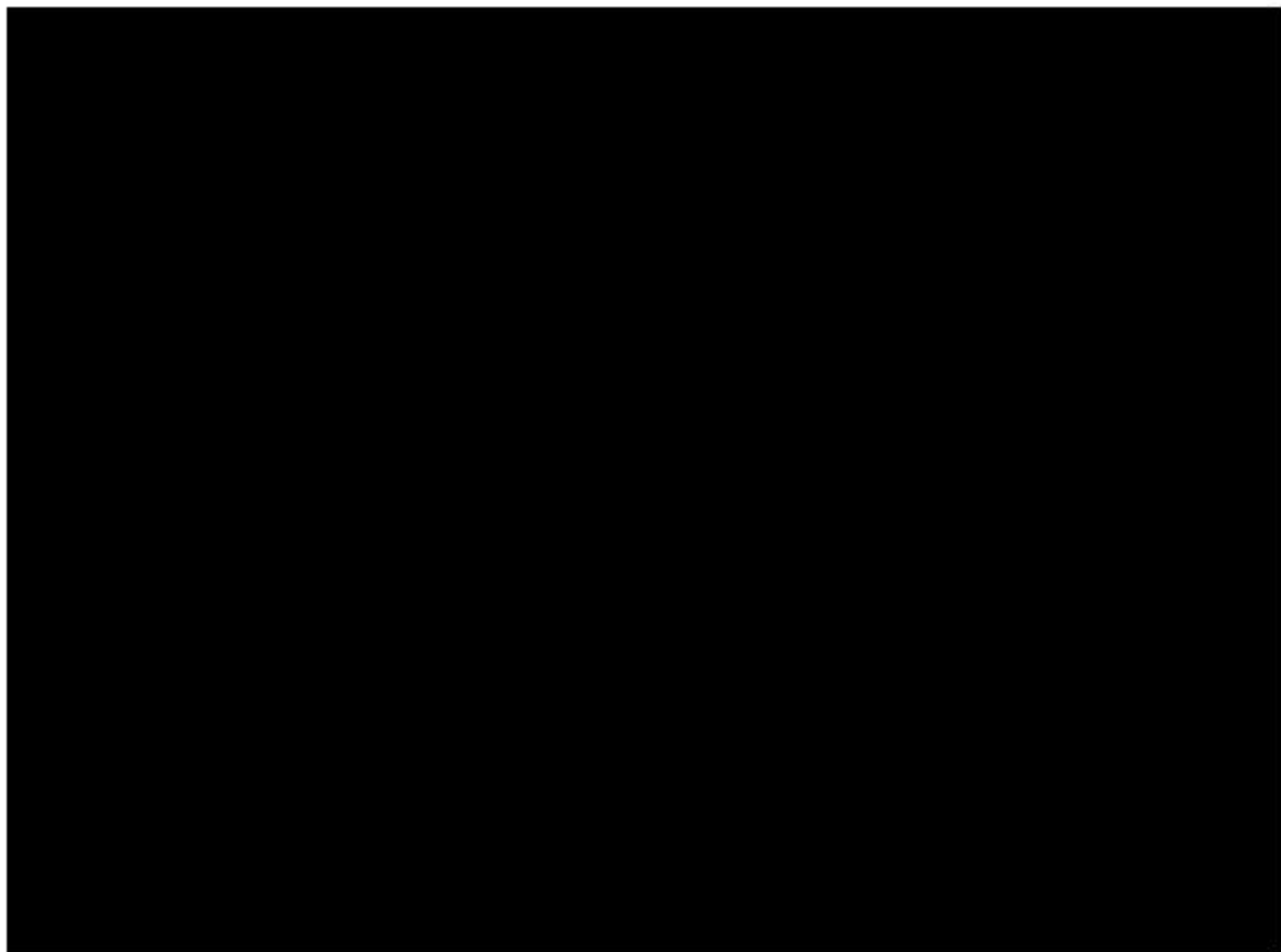
אם הפנייה מתקבלת - אני מסכים.

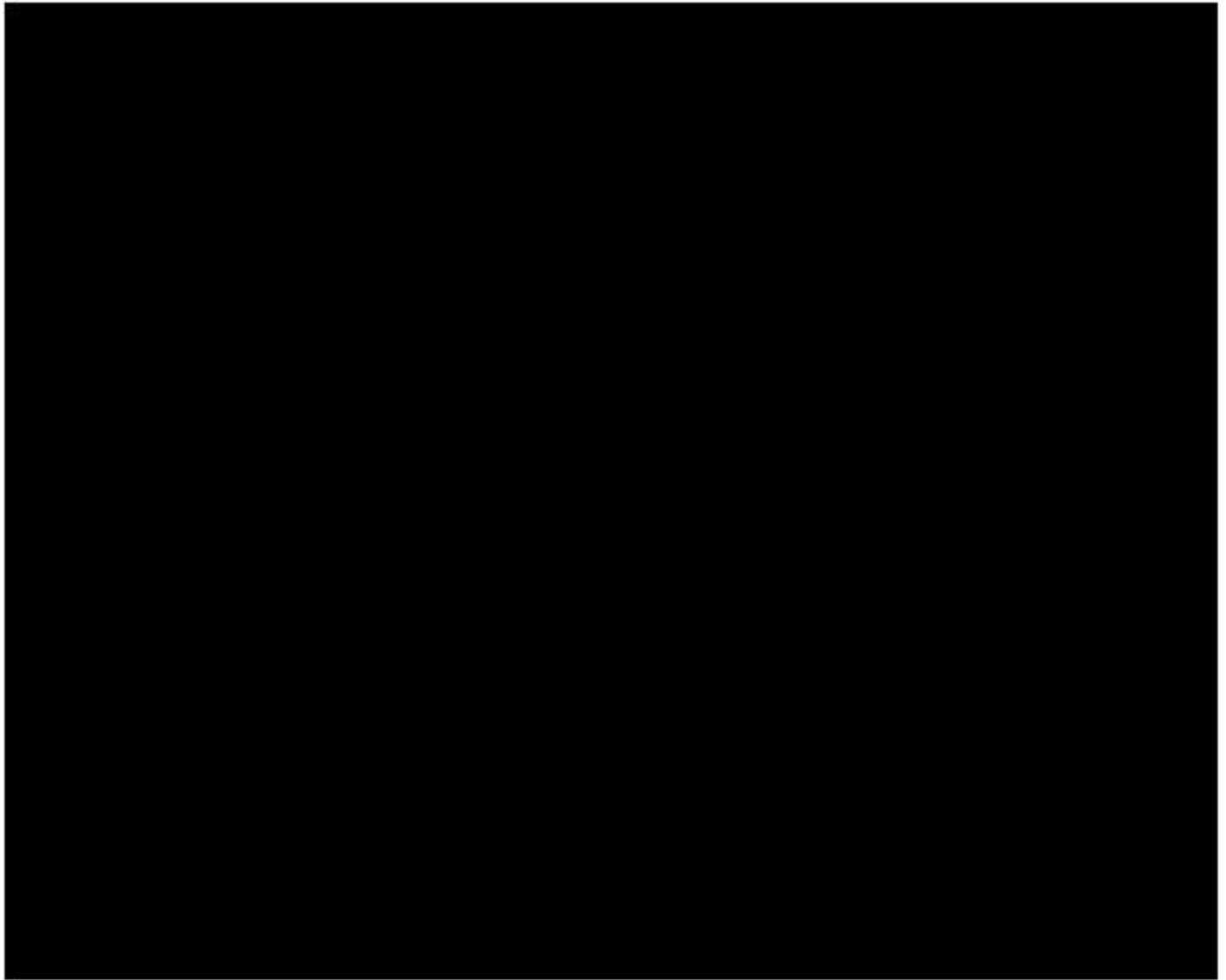
ראש הממשלה י. רבין:

אני בהיותי שגריר ביטלתי את רוב המסיבות הללו
של יום העצמאות, והסתפקתי בחגיגה אחת. על ידי כך חסכתי לממשלה בעיות לשלוח
שרים.

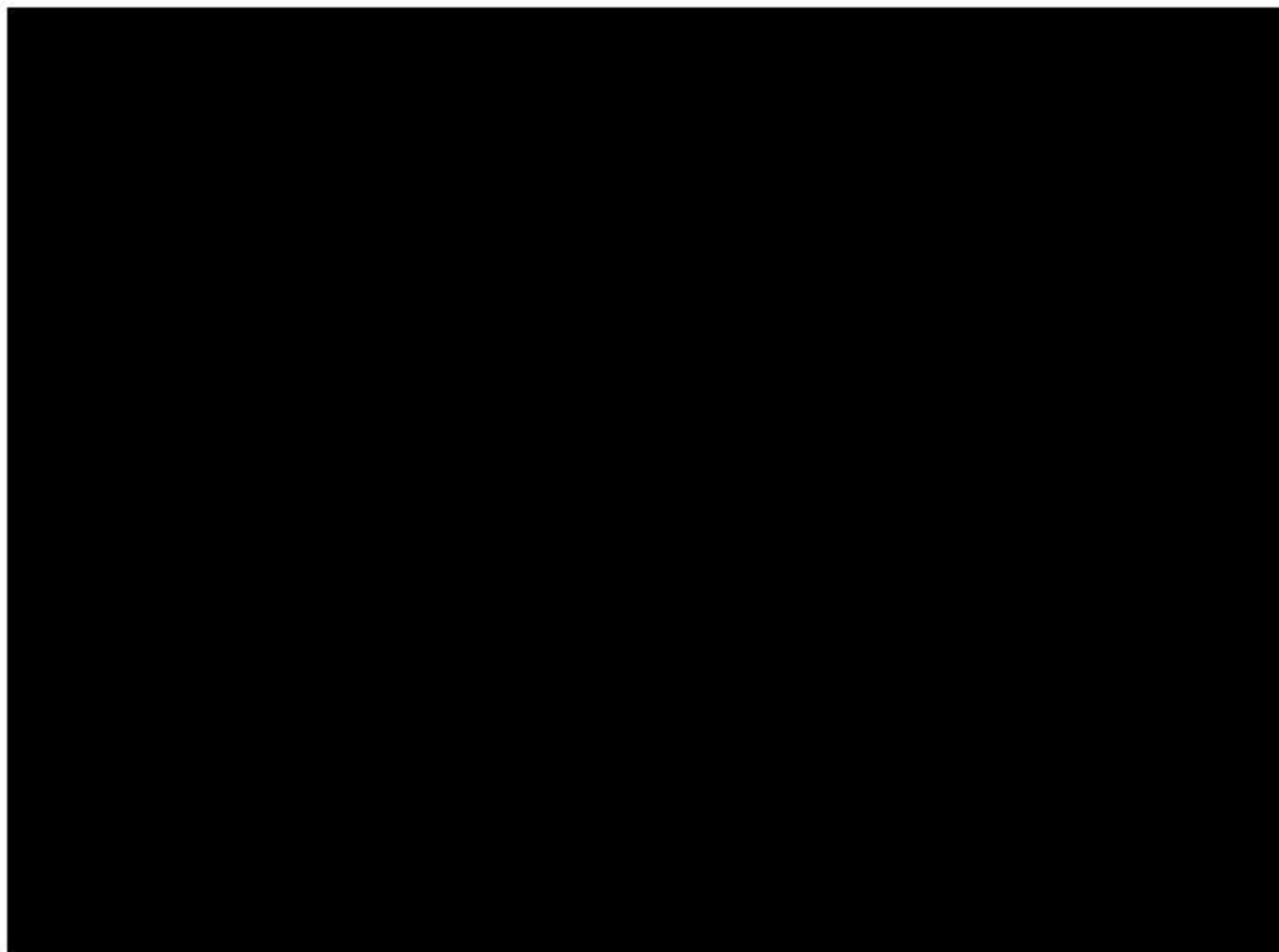

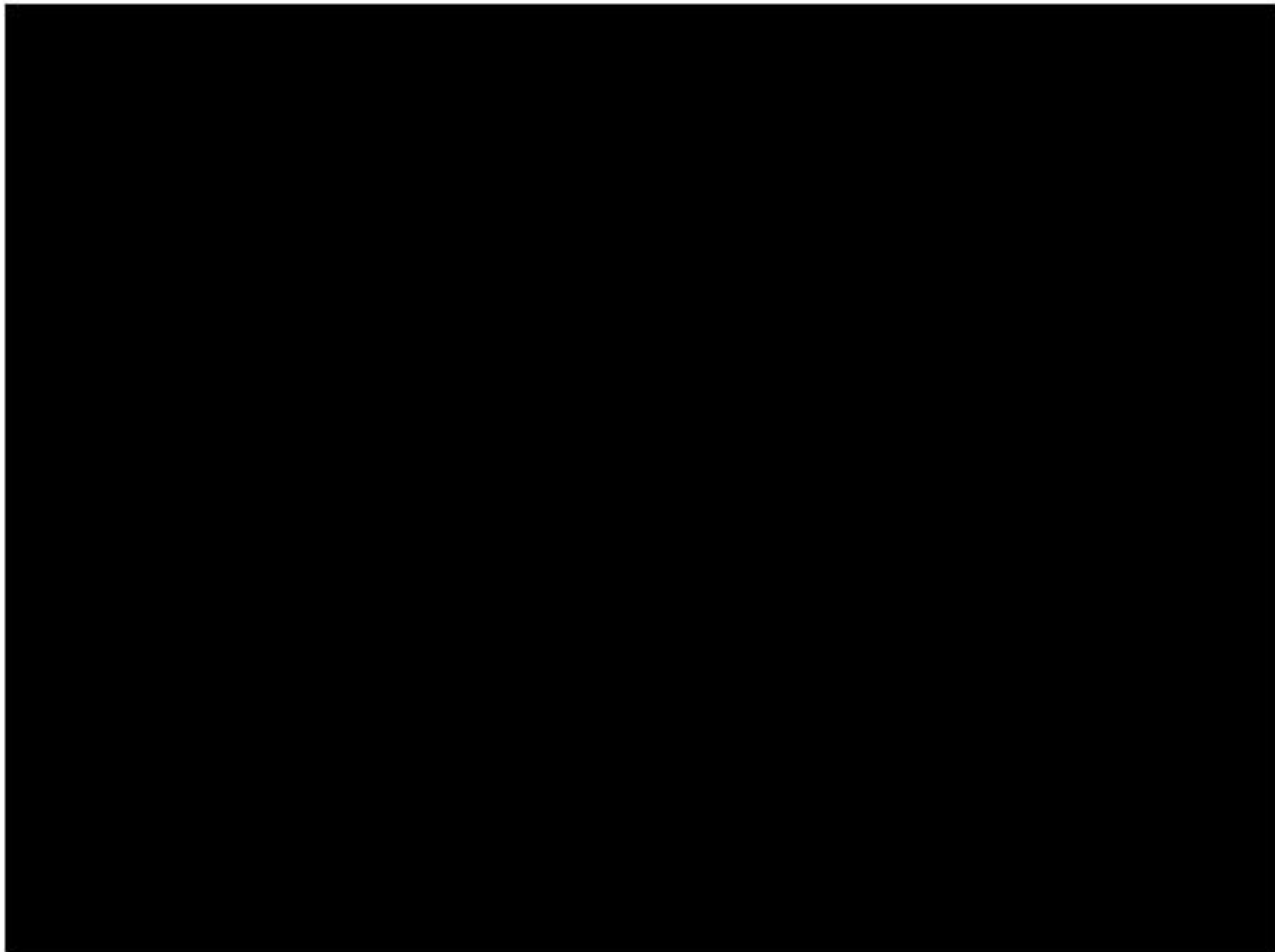

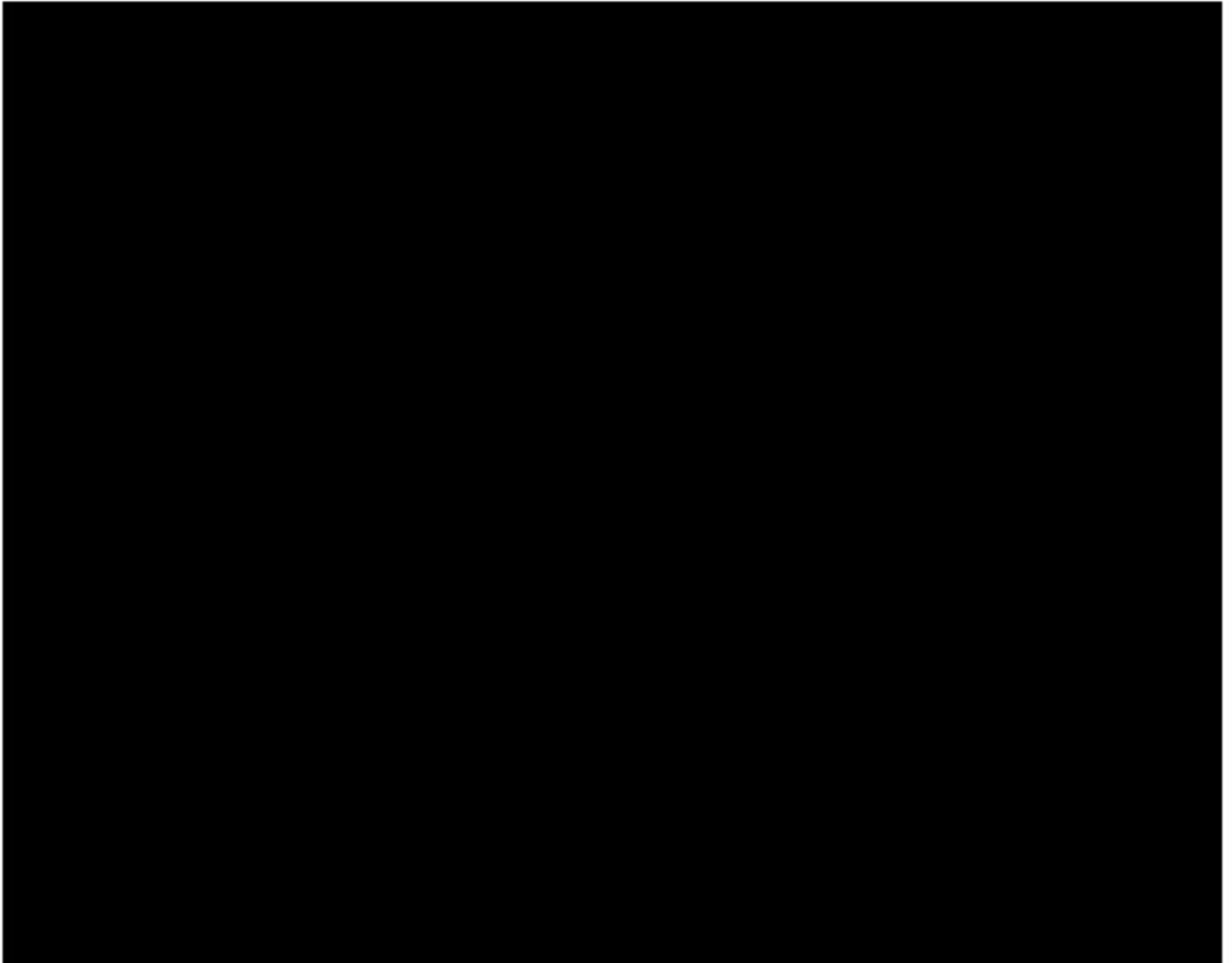

460. נסיעות שרים:

ראש הממשלה י. רבין:

מוצע לאשר נסיעת שר התיירות למדריד להשתתף בכנס של מנהיגים ליברליים, ולארה"ב וקנדה בשליחות משדדו, למשך כשבועיים-וחצי, החל ביום כ"ח באדר תשל"ז - 18.3.77. חשר האוזנר ימלא את מקום שר התיירות בעת היעדרו מן הארץ.

שר הבטחון ש. פרס:

כמה זמן תהיה במאדריד?

שר התיירות מ. קול:

חמישה ימים.

./.

מחליטים :

לאשר את נסיעת שר התיירות למרריד, להשתתף בכנס של מנהיגים ליברלים ולארצות-הברית וקנדה בשליחות משרדו, למשך כשבועיים וחצי, החל ביום כ"ח באדר תשל"ז (18.3.88).

השר ג. האוזנר ימלא את מקום שר התיירות בעת העדרו מהארץ.

ראש הממשלה י. רבין :

תודה רבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.30)